

VISIE OP PREVENTIEF JEUGDBELEID GEMEENTE VUGHT 2023-2027

"it takes a village to raise a child"

Vught

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding

Doelstelling 3
Meerwaarde van preventief jeugdbeleid 3
Participatie 3
Wettelijke kaders 4
Integraliteit 4
Leeswijzer 4

Hoofdstuk 2 Aanpak

Model 5
Sterke basis 5
Preventie en vrij toegankelijke voorzieningen 6
Jeugdhulp 6
Rollen en verantwoordelijkheden 6
Wat doen we en wat gaan we doen 6

Hoofdstuk 3 Thema's

Thema 1: Middelengebruik 8
Thema 2: Mentale problematiek 9
Thema 3: Sociaal gedrag 11
Thema 4: Rol van ouders 12

Hoofdstuk 4 Monitoring en financieel

Monitoring 14
Financieel 14

Bijlage

Bijlage 1 Startnotie Visie op preventief jeugdbeleid 2023-2027 15
Bijlage 2 Participatieplan Visie op preventief jeugdbeleid 19
Bijlage 3 De 10 beschermende factoren 21
Bijlage 4 Omschrijving rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partners 24
Bijlage 5 Samenwerking op jeugdgroepen in Vught 26
Bijlage 6 Plan van aanpak jeugdparticipatie 29
Bijlage 7 Advies van de Adviesraad Sociaal Domein 32
Bijlage 8 Reactie op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein 36

Hoofdstuk 1 Inleiding

Voor u ligt de visie op preventief jeugdbeleid van de gemeente Vught 2023-2027. In dit document werkt de gemeente Vught de startnotitie Visie op preventief jeugdbeleid 2023-2027 (zie bijlage 1) verder uit en beschrijft het haar visie op preventief jeugdbeleid. Dit jeugdbeleid is de komende jaren leidend voor de keuzes die de gemeente maakt op het gebied van kinderen, jeugd en jongeren (vanaf nu jeugdigen genoemd) en hun ouder(s), verzorger(s), en/of opvoeder(s) (vanaf nu ouders genoemd). Dit beleid is er voor alle jeugdigen in de gemeente Vught in de leeftijd van -9 maanden tot en met 27 jaar en hun ouders.

Doelstelling

De gemeente Vught richt zich met dit beleid op de volgende doelstelling: *Jeugdigen in de gemeente Vught krijgen gelijke kansen, kunnen zichzelf ontwikkelen, leven gezond, mogen zichzelf zijn en groeien op een prettige en veilige manier op.* Om dit te bereiken werkt de gemeente samen met haar partners.

Meerwaarde van preventief jeugdbeleid

De gemeente Vught heeft momenteel geen actueel overkoepelend en integraal beleid specifiek voor de jeugd. Vanuit lokale Vughtse partners is de behoefte voor jeugdbeleid uitgesproken. Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) draagt preventief jeugdbeleid (vanaf nu jeugdbeleid genoemd) bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van jeugdigen. Preventie kan voorkomen dat zij problemen krijgen, dat 'kleine' problemen groter worden en dat gezinnen intensieve hulp nodig hebben. Jeugdbeleid draagt bij aan een sterke basis voor jeugdigen en helpt beschermende factoren beter te benutten zodat jeugdigen zich op een positieve manier kunnen ontwikkelen. Bovendien hebben gemeenten die beschikken over jeugdbeleid (en regie hierop voeren) sterkere basisvoorzieningen, is er minder inzet van politie nodig, wordt er een minder groot beroep gedaan op jeugdhulp en vergroot het de integraliteit en samenhang onder partners. Daarbij moet de focus liggen op preventie, vroegsignalering en perspectief. De gemeente Vught wil dus graag investeren op jeugdbeleid.

Participatie

Ouders, verenigingen, organisaties, (subsidie)partners en de gemeente zetten zich elke dag in voor de Vughtse jeugd. Het jeugdbeleid is in samenspraak met deze partners en de jeugdigen zelf vormgegeven. Aan het opstellen van dit document is een uitgebreid participatietraject vooraf gegaan waarin verschillende partners de mogelijkheid hebben gekregen om mee te denken over wat er kan en moet gebeuren en waar de prioriteiten zouden moeten liggen (zie bijlage 2). Op de volgende manieren is gewerkt aan participatie:

- jeugdigen van het primair- (d.d. 30 maart 2023) en het voortgezet onderwijs (d.d. 6 april en 18 april) zijn bevraagd in 3 sessies;
- er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd voor de belangrijkste partners van de gemeente (d.d. 1 februari en 19 april 2023);
- ouders zijn bevraagd in de MR-vergadering van de dr. Landmanschool (d.d. 28 februari 2023) en de oudercommissie van het Maurick College (reacties ontvangen d.d. 6 april en 18 april 2023);
- de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) heeft input (d.d. 24 februari 2023) en een advies gegeven (d.d. 29 september 2023);
- in twee LEA-overleggen zijn het onderwijs en de kinderopvang bevraagd (d.d. 14 februari 2023 en 7 maart 2023);
- de gemeenteraad heeft in een commissievergadering aandachtspunten meegegeven (d.d. 12 januari 2023).

De opbrengsten van het participatietraject zijn erg waardevol en de gemeente Vught is trots op de jeugdigen, ouders en partners en hoe zij hebben geparticipeerd bij de totstandkoming van het jeugdbeleid.

Wettelijke kaders

In het jeugdbeleid wordt vorm en inhoud gegeven aan de wettelijke taken van gemeenten op het gebied van jeugdigen. Vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg. Vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) dienen gemeenten bij te dragen aan maatschappelijke participatie. Vanuit de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor jeugdhulp.

Integraliteit

In het Coalitieakkoord Vught 2021-2026 'Een nieuwe start' zijn ambities op het gebied van preventie uitgesproken. De coalitie wil binnen het sociaal domein graag inzetten op preventie en er voor zorgen dat inwoners zo min mogelijk zorg nodig hebben en dat de zorg in de toekomst betaalbaar blijft. Deze visie komt voort uit een brede, integrale en domein overstijgende blik met in ieder geval aandacht voor opvoeden, gezondheid, participatie, armoede, (on)veiligheid, sport, bewegen, cultuur, woonomgeving, onderwijs en jeugdhulp. Aandacht voor onze jeugd is er in diverse beleidsterreinen vanuit waar de gemeente invulling geeft aan zijn preventieve taken. We sluiten aan op bestaande- en nieuwe kaders zoals de Lokale Sociale Agenda (LSA), Beleidsplan Jeugdhulp, Lokaal Educatieve Agenda (LEA), Diversiteitsbeleid, Integraal Veiligheidsplan, Gezondheidsbeleid, Armoede- en schuldenbeleid, de Lokale Inclusie Agenda (LIA), de doorontwikkeling van Wegwijs+, speel-, beweeg- en sportbeleid en het subsidie- en accommodatiebeleid.

Deze lokale visie preventief jeugdbeleid richt zich vooral op het inrichten van een sterke basis voor alle jeugdigen in Vught op alle leefgebieden (thuis, onderwijs, vrije tijd). Een basis waar ook voldoende aandacht is voor preventie en lichte collectieve ondersteuning. Daar waar meer specifieke jeugdhulp nodig is, wordt deze ingezet op basis van de regionale afspraken voortvloeiend uit het Regionaal Beleidsplan Jeugdhulp.

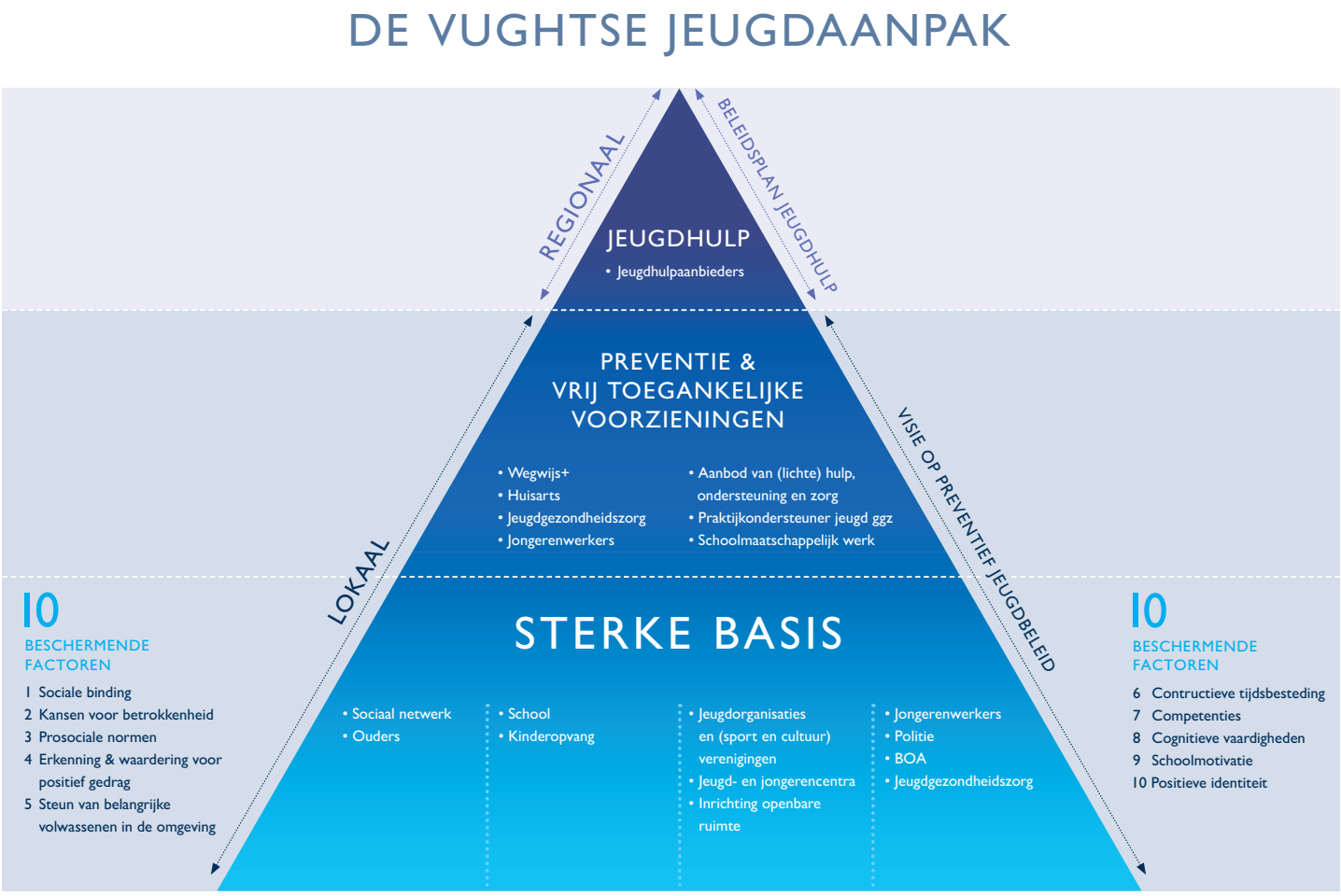
Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan we stil bij de Vughtse jeugdaanpak. In hoofdstuk 3 pikken we er vier thema's uit waar we ons de komende tijd op gaan focussen. We sluiten in hoofdstuk 4 af met de monitoring en financiën.

Hoofdstuk 2 Aanpak

Model

De gemeente Vught zet breed in op jeugdbeleid en er is de afgelopen jaren al veel gedaan en geïnvesteerd in (capaciteit in) het jeugdbeleid. Ook is er al veel samenhang en verbinding tussen partijen die in het jeugddomein werken. Dit beleid biedt mogelijkheden om verschillende partners te positioneren, hen verantwoordelijkheden te geven en hier op te sturen. Met dit jeugdbeleid willen we het grotere plaatje laten zien. Dat doen we door de aanpak visueel zichtbaar te maken in een model. Het model maakt onderscheid in 3 lagen, namelijk (1.) de sterke basis, (2.) preventie en vrij toegankelijke voorzieningen en (3.) jeugdhulp. Ook positioneert het partners in een van deze 3 lagen en introduceert het de beschermende factoren. In dit hoofdstuk leggen we de Vughtse jeugdaanpak uit op basis van dit model.

Sterke basis

Het inrichten van een sterke basis voor alle jeugdigen en hun ouders is een lokale verantwoordelijkheid. Met een sterke basis bedoelen we alle 'standaard' voorzieningen die overal aanwezig dienen te zijn zoals kwalitatief onderwijs en kinderopvang, de aanwezigheid van een actief verenigingsleven, diverse organisaties die zich inzetten voor jeugdigen, ondersteuning van (kwetsbare) ouders, ontmoetingsmogelijkheden en samenwerking tussen verschillende professionals. Als de basis goed is hebben jeugdigen en ouders meer handvatten om zichzelf te ontwikkelen. We gaan ervan uit dat veel jeugdigen en ouders dit doen op eigen kracht, maar diverse partners spelen hier ook een rol in. We vragen aan partners om extra aandacht te besteden aan (tijdelijk) kwetsbare jeugdigen en gezinnen. We focussen ons op het versterken van deze basis. Het jeugdbeleid bouwt verder op goede ontwikkelingen en initiatieven die in overvloed aanwezig in de gemeente Vught. Er gaat al erg veel goed voor de jeugd in Vught. Het is belangrijk dat dit zo blijft.

Om tegenwicht te bieden aan risico's waaraan jeugdigen worden blootgesteld investeren we niet alleen op individueel niveau, maar ook op invloeden en veranderingen in de sociale omgeving (ouders, vrienden, school, vrije tijd, buurt) van jeugd. Beschermende- en risicofactoren zijn immers aanwezig in het gezin, in vriendengroepen, op school en in de buurt. Het NJi heeft hiervoor 10 beschermende factoren gedefinieerd. Met het jeugdbeleid zetten we hier op in. In bijlage 3 lichten we de 10 beschermende factoren van het NJi toe.

Preventie en vrij toegankelijke voorzieningen

Vaak is de sterke basis al genoeg voor jeugdigen en gezinnen en zijn preventieve en vrij toegankelijke voorzieningen niet nodig. Soms is er echter meer nodig dan de sterke basis kan opvangen. Vroeg of laat maakt iedereen gebruik van deze preventieve en vrij toegankelijke voorzieningen, daar is het aanbod op ingericht. Dat maakt dit ook en lokale verantwoordelijkheid. Met preventie en vrij toegankelijke voorzieningen bedoelen we een aanbod aan hulp, ondersteuning en zorg die voor alle inwoners toegankelijk (dus zonder indicatie en gratis!) zijn als er problemen, risico's of zorgen zijn rondom jeugdigen en/of ouders. Vrij van drang of dwang. We zetten in op een toereikend, laagdrempelig en kwalitatief aanbod. Voor alle jeugdigen met extra aandacht voor (tijdelijk) kwetsbare jeugdigen en gezinnen. We richten ons op collectieve inzet en lichte hulp met ruimte voor maatwerk en individuele trajecten.

Jeugdhulp

Pas als de sterke basis en het netwerk van preventie en vrij toegankelijke voorzieningen ontoereikend is en er meer nodig is, wordt jeugdhulp ingezet. Jeugdhulp wordt uitgevoerd door jeugdhulpaanbieders. Deze visie zegt iets over laag 1: sterke basis en laag 2: preventie en vrij toegankelijke hulp. Het beleidsplan Jeugdhulp Brabant Noordoost 2024-2028 zegt iets over laag 3: jeugdhulp. Jeugdhulp laten we verder buiten beschouwing.

Rollen en verantwoordelijkheden

In het model zijn in de 3 lagen verschillende partners benoemd. In bijlage 4 is een beschrijving van de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van partners opgenomen.

Wat doen we en wat gaan we doen

Zoals gezegd dient de basis en het aanbod aan preventie en vrij toegankelijke voorzieningen zo sterk mogelijk te zijn. In een prettige woon- en leefomgeving worden problemen voorkomen. Uit het participatietraject blijkt dat de basis in Vught sterk is en het aanbod aan preventie en vrij toegankelijke voorzieningen toereikend is. Alle partners zetten zich er voor in dat de grenzen tussen de sterke basis en preventie en vrij toegankelijke voorzieningen 'minder hard' zijn. Een omgeving waar jeugdigen en ouders gebruik maken van het toereikende, kwalitatieve en toegankelijke jeugdaanbod dat Vught rijk is. Dat doen we door verder te bouwen op het bestaande aanbod. We vinden het belangrijk dat dit collectief en waar nodig individueel, licht, kort, dichtbij, snel en met extra aandacht voor kwetsbaren georganiseerd wordt en dat jeugdigen, ouders en partners het aanbod weten te vinden en er gebruik van maken. Dat doen we vanuit de overtuiging dat we door er zo vroeg mogelijk bij te zijn in de ontwikkeling van jeugdigen we latere problemen kunnen voorkomen. Daar waar signalen van zorg, risico's of problemen zijn, zijn deze in beeld. Dit kan zijn bij het consultatiebureau, de jeugdarts, voorschoolse voorzieningen, op school, het jongerenwerk en de politie. Maar ook bij jeugdverenigingen, de jeugd- en jongerencentra etc. De afgelopen jaren is gewerkt aan een dekkend netwerk voor afstemming van signalen met jeugdigen, ouders en partners. Als het dan toch mis dreigt te gaan, bieden we perspectief. De wens en de behoefte van de jeugdigen zijn bij voorkeur het vertrekpunt. De jongere heeft op deze manier de regie over het eigen leven wat positieve effecten oplevert. Het versterkt de intrinsieke motivatie om de gestelde doelen te behalen en vergroot de bereidheid om met de toekomst bezig te zijn.

Om een gedeelde visie uit te voeren is samenwerking noodzakelijk. Momenteel is er al veel samenwerking tussen jeugdpartners. Zij verwijzen naar elkaar en weten elkaar te vinden. Hier bouwen we

op verder. Er zijn altijd verschillende jeugdpartners betrokken bij jeugdigen. Deze partners werken allemaal volgens hun eigen taken, rollen, overtuigingen, focus en verantwoordelijkheden. We verwachten van partners dat ze met elkaar bepalen wie er wat doet op welk moment. Dit is logischerwijs vaak lastig. Hier is geen blauwdruk voor en ook geen harde lijn in te trekken. Dit is per situatie verschillend en zal moeten plaatsvinden binnen bestaande wet- en regelgeving, afspraken en kaders en met inachtneming van maatwerk. Belangrijk is dat we een gedeelde visie hanteren, elkaar kennen, signalen delen en naar elkaar verwijzen.

We gaan verder op de ingezette koers. Dat doen we op de volgende manieren:
- initiatieven ondersteunen die de doelstelling van het jeugdbeleid ondersteunen;
- verwerken van deze uitgangspunten in de reguliere opdracht- en subsidieverlening voor 2024 en verder;
- waarborgen van continuïteit en goed functioneren van verschillende partners, bovenstaande aanpak en het gehele systeem;
- overlap en versnippering van activiteiten en werkzaamheden tegengaan;
- meer normaliseren en minder problematiseren door nadruk te leggen op ‘gewone, leuke en gezellige dingen’, zoals sporten, ontmoeten en de vrijetijdsbesteding van jeugdigen;
- (sommige) jeugdigen weten het bestaande aanbod in Vught onvoldoende te vinden en (sommige) partners weten jeugdigen nog onvoldoende te bereiken. We wisselen in bestaande overlegvormen (onder andere in het operationeel jeugdoverleg, Lokaal Educatieve Agenda, netwerkbijeenkomsten jeugd, kerngroep bestaanszekerheid, reguliere contacten met partners etc.) goede ideeën met elkaar uit hoe we met name kwetsbare jeugdigen beter kunnen bereiken. We faciliteren subsidiepartners zodat zij meer in kunnen zetten op bekendheid van het aanbod aan lichte hulp, ondersteuning en zorg. We verbinden aanbieders met verwijzers;
- ondersteunen van partners bij het signaleren van zorgen, risico’s en problemen en het creëren van handelsperspectief zodat ze weten waar ze terecht kunnen;
- in de opdracht- en subsidieverlening voor 2024 en verder en in de dienstverlening van Wegwijs+ is nadrukkelijk extra aandacht en inzet op (kwetsbare) jeugdigen, gezinnen en potentiële risico’s. Waar nodig zetten we extra vormen van ondersteuning in;
- een pilot starten voor een gezamenlijke jeugdaanpak (in ieder geval Welzijn Vught, Elzenburg, Plaza Cultura en MOVE) om bereik onder jeugd te vergroten en te zorgen voor een divers en passend aanbod;
- benutten van bestaande overleggen en waar nodig opzetten van overleg om verder te verbinden en in te spelen op trends en ontwikkelingen. Dit doen we al in het operationeel en tactisch jeugdoverleg (zie bijlage 5) waarin we de belevingswereld van jeugdigen volgen en ‘buiten naar binnen halen’. In deze overleggen sturen we vanuit ketensamenwerking en een integrale groepsaanpak (7 stappen model) op (dreigende) jeugdoverlast, criminaliteit en/of andere onveiligheid. Hierbij staan vroegsignalering, preventie en perspectief centraal, alsmede waar nodig begrenzing, maar ook sociale binding;
- onderhouden van regionale samenwerkingen en contacten met instellingen en organisaties, aangezien jeugdigen zich over gemeentegrenzen heen bewegen;
- benutten van ieders positie en rol in de onderlinge samenwerking en keten en;
- inzetten op vier specifieke thema’s in het bijzonder. Hierover meer in hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 3 Thema's

Met de jeugd in de gemeente Vught gaat het over het algemeen heel erg goed. Wel zijn er ontwikkelingen die vragen om extra aandacht, zorg, monitoring, inzet en bekendheid. Het is belangrijk ons te realiseren dat het niet met alle jeugdigen goed gaat. Dit blijkt uit het participatietraject en wordt ondersteunt door lokale-, regionale- en landelijke ontwikkelingen en cijfers. We focussen ons in dit hoofdstuk op de vier thema's waarbij in het participatietraject bleek dat zij het meest actueel zijn en welke het meeste prioriteit hebben volgens jeugdigen en ouders zelf én de belangrijkste partners[1] .

Thema 1: **Middelengebruik**
Thema 2: **Mentale problematiek**
Thema 3: **Sociaal gedrag**
Thema 4: **Rol van ouders**

Thema 1: Middelengebruik

Jeugdigen vinden middelengebruik steeds normaler. Met middelengebruik bedoelen we het nuttigen van drugs, het drinken van alcohol en roken/vapen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat meer jeugdigen drugs zijn gaan gebruiken. Alcoholgebruik is sowieso maatschappelijk geaccepteerd. Het aantal jeugdigen dat rookt blijft de afgelopen jaren nagenoeg gelijk, maar meer jeugdigen en zijn gaan vapen. Volgens partners zijn er de afgelopen jaren (mede door de corona periode) meer jeugdigen in de problemen geraakt door middelengebruik. Uit cijfers en ervaringen van partners zien we dat de meeste problemen met middelengebruik zich uiten in de leeftijdsgroep 16 tot en met 27 jaar, maar dat problemen met middelengebruik zich ook op steeds jongere leeftijd openbaren. Middelengebruik kent veel risico's en jeugdigen lijken zich niet altijd bewust van deze risico's. Het normaal vinden van middelengebruik leidt bij steeds meer jongeren tot daadwerkelijk (problematisch) gebruik en meer excessen. Zowel in frequentie als in intensiteit.

Bovenstaande ontwikkeling wordt ondersteund door cijfers. Hieronder de meest opvallende resultaten uit de Monitor Skip die Trip en de GGD Gezondheidsmonitors[2] :

- 59% van de jeugdigen van 16 tot en met 25 jaar vindt cannabisgebruik oké. 9% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas (GGD Hart voor Brabant = 7%) van het voortgezet onderwijs heeft ooit wiet of hasj gebruikt;
- 62% van de jeugdigen van 16 tot en met 25 jaar heeft geen afspraken met ouders over drugsgebruik. 44% heeft de intentie om een keer per jaar drugs te gaan gebruiken;
- 30% van de 12 tot en met 18 jarigen (GGD Hart voor Brabant = 27%) heeft wel eens drugs aangeboden gekregen;
- 15% van de 12 tot en met 18 jarigen (GGD Hart voor Brabant = 12%) heeft wel eens drugs gebruikt;
- 34% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas (GGD Hart voor Brabant = 31%) van het voortgezet onderwijs heeft ooit alcohol gedronken. 87% van de 16 tot en met 25 jarigen heeft de afgelopen 12 maanden alcohol gedronken. 22% van deze jeugdigen zijn zware drinkers (1 keer per week meer dan 4 of 6 glazen per week);
- 3% van de jongeren van 12 tot en met 18 jaar (GGD Hart voor Brabant = 3%) rookt wekelijks. 23% van de 16 tot en met 25 jarigen rookt.

[1] De gemeente Vught beseft dat er ook belangrijke ontwikkelingen zijn die niet of niet volledig zijn beschreven. Ook roepen bepaalde ontwikkelingen in sommige gevallen meer vragen en verdieping op. In verband met prioritering en de gemeentelijke (on)mogelijkheden worden deze niet genoemd.

[2] Cijfers van 0 tot en met 11 jarigen zijn afkomstig uit de Kindmonitor (2021) van de GGD. Cijfers van 12 tot en met 18 jarigen uit de Gezondheidsmonitor jeugd (2021) van de GGD. Cijfers uit de monitor Skip die Trip (2021) zijn gegevens voor Vught, Boxtel en Sint-Michielsgestel gezamenlijk, er is helaas geen uitsplitsing voor enkel Vught beschikbaar. Cijfers van 16 tot en met 25 jarigen komen uit de jongvolwassenenmonitor (2022) van de GGD en gelden voor de gehele regio Hart voor Brabant, er is helaas geen uitsplitsing voor enkel Vught beschikbaar. Deze bronnen worden niet meer vermeld.

Wat willen we bereiken:

- jeugdigen gebruiken geen of minder middelen;
- jeugdigen beginnen zo laat mogelijk met het gebruiken van middelen;
- er is minder/geen problematisch gebruik en excessen door middelengebruik;
- jeugdigen en ouders zijn beter geïnformeerd en meer bewust van risico's;
- ouders normaliseren middelengebruik minder en gaan het gesprek aan met hun kinderen;
- (problematisch) middelengebruik wordt eerder gesignaleerd en er wordt eerder hulp gezocht.

Wat doen we en wat gaan we doen:

- samen met Novadic Kentron (en regiogemeenten) wordt het aanbod op het gebied van (het voorkomen en ontraden van) middelengebruik gecontinueerd en in 2024 uitgebreid middels een aanvullende subsidie;
- subsidiëren van Herstelvoirt en bekijken hoe zij meer gezinnen uit Vught te bereiken;
- jaarlijks aansluiten bij lokale, regionale en landelijke campagnes tegen middelengebruik (Nix18, Rookvrije generatie, SKIP die trip, Helder op school, IkPas);
- jeugdigen zo vroeg mogelijk bewust maken van risico's, al op in het primair onderwijs. Jongerenwerk, Novadic Kentron en Herstelvoirt gaan het gesprek aan met jeugdigen (en hun ouders) over middelengebruik met als doel informatie, vroegsignalering en bewustwording. Verbieden is niet de insteek.
- normalisering van middelengebruik verwerken in opdracht- en subsidieverlening voor 2024 en verder;
- uitvoering gegeven aan interventies uit de databank van het RIVM;
- alle openbare (gemeentelijke) ruimten rookvrij maken;
- sturen op het eerder verwijzen door jongerenwerk, politie, boa's naar preventieve partners (Novadic Kentron of HALT);
- in het operationeel en tactisch jeugdoverleg is middelengebruik vanaf 2024 een terugkerend thema;
- horeca en verenigingen worden gewaarschuwd over schenken aan minderjarigen;
- partners treden waar nodig handhavend en begrenzend op;

Thema 2: Mentale problematiek

Uit onderzoeken en de opgehaalde input blijkt dat meer jeugdigen te maken hebben mentale problematiek. Dit is ook zo in Vught. Dit betreft het geheel van psychische moeilijkheden die jeugdigen ervaren in het dagelijks functioneren en de problemen waar zij tegenaan lopen. Onder mentale problematiek scharen we problemen zoals somberheid, eenzaamheid, angsten, isolement, suïcidegedachten, eetproblematiek, overmatig gamen, seksueel ongeremd gedrag en zelfbeschadiging. Uit cijfers en ervaringen van partners zien we dat de meeste problemen zich uiten tussen 12 en 23 jaar, maar dat het ook op jongere leeftijd al speelt. Dat kwam nadrukkelijk naar voren gedurende, maar zeker na de coronaperiode. Deze coronaperiode heeft zijn weerslag gehad op de jeugd en heeft nog steeds invloed op het dagelijkse functioneren van jeugdigen. We zien dat veel jeugdigen het 'even niet meer zo goed weten' en er mentale problemen ontstaan. Dit uit zich in eenzaamheid, een slechte gezondheid en moeilijk om kunnen gaan met stressvolle gebeurtenissen. Jeugdigen ervaren ook veel keuzestress. Er is veel te kiezen, maar wat als je de verkeerde keuze maakt of als je 'faalt'? Moeilijk is ook het vinden van de juiste balans tussen enerzijds sociaal gedrag en succesvol willen zijn en anderzijds faalangst, prestatiedruk en vrije tijd. Jeugdigen stellen tot 'de pechgeneratie' te behoren. Ze krijgen te maken met grote uitdagingen, zijn bang geen huis te kunnen vinden en met hoge prijzen voor levensonderhoud. Ze hebben het gevoel dat perspectief ontbreekt en dit werkt mentale problematiek in de hand.

Bovenstaande ontwikkelingen worden ondersteund door de cijfers. Hieronder de meest opvallende resultaten uit de GGD Gezondheidsmonitors:

- bij 10% van de kinderen van 4 tot en met 11 jaar zijn aanwijzingen voor psychische problematiek (Hart voor Brabant = 11%). 29% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs en 53% van de 16 tot en met 25 jarigen (43% man en 62% vrouw) heeft psychische klachten (GGD Hart voor Brabant = 25%);

- 13% van de kinderen tussen 4 en 11 jaar heeft ooit hulp gezocht (Hart voor Brabant = 16%). 34% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs en 63% van de 16 tot en met 25 jarigen had tijdens de Corona-periode hulp of steun nodig (GGD Hart voor Brabant = 39%);
- 45% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs voelt zich vaak gestrest (GGD Hart voor Brabant = 43%). Bij de 16 tot en met 25 jarigen was dit 49%.
- 15% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs (GGD Hart voor Brabant = 19%) en 34% van de jongvolwassenen heeft in een jaar tijd een enkele keer tot heel vaak suïcide overwogen. 2% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas (GGD Hart voor Brabant = 5%) en 7% van de jongvolwassenen heeft in een jaar tijd (heel) vaak suïcide overwogen;
- 49% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas (GGD Hart voor Brabant = 53%) en 43% van de jongvolwassenen heeft (heel) veel vertrouwen in de toekomst. 14% van de voortgezet onderwijs leerlingen (GGD Hart voor Brabant = 10%) en 16% van de jongvolwassenen heeft weinig tot geen vertrouwen in de toekomst.

Wat willen we bereiken:

- jeugdigen voelen zich psychisch en mentaal gezonder;
- jeugdigen hebben minder last van mentale problematiek;
- jeugdigen voelen zich meer weerbaar en zijn veerkrachtiger;
- jeugdigen en ouders zijn beter geïnformeerd en meer bewust van risico's;
- mentale problematiek wordt eerder gesignaleerd en er wordt eerder hulp gezocht;
- partners weten hoe ze mentale problematiek signaleren en waar ze terecht kunnen;
- verschillende vormen van steun zijn laagdrempeliger en collectiever beschikbaar;
- jeugdigen kijken met meer vertrouwen uit naar de toekomst;
- minder/geen jeugdigen overwegen en plegen suïcide.

Wat doen we en wat gaan we doen:

- jeugdigen zo vroeg mogelijke bewust maken van risico's van mentale problematiek door in te zetten op gedegen professionele begeleiding en voorlichting door Wegwijs+, het voortgezet onderwijs en subsidiepartners;
- het ondersteunen van partners (ouders en jeugdorganisaties) bij het signaleren van zorgen, risico's en problemen, zodat zij weten waar ze terecht kunnen met signalen;
- stimuleren van het maken van gezonde keuzes in leefstijl, voeding en bewegen;
- uitbreiden van de inzet van de praktijkondersteuner (POH) jeugd GGZ;
- begeleiden van jeugdigen op school door de inzet van schoolmaatschappelijk werk, jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en jongerenwerkers;
- vergroten van het zicht op meiden van 14+;
- inzetten op laagdrempelige plekken waar jongeren terecht kunnen voor een gesprek. We bewegen jeugdigen richting inloopspreekuren (PITSTOP) van het jongerenwerk, geven hier meer bekendheid aan en maken dit duidelijk herkenbaar;
- inzetten op een passend aanbod van ambulant jongerenwerk, jongerenopbouwwerk en locatiegebonden jongerenwerk. Met het jongerenwerk maken we afspraken op inhoud;
- pilot uitvoeren om de samenwerking tussen jongerenwerk en Wegwijs+ op het gebied van opschaling en afschaling van jeugdhulp beter vorm te geven;
- onderzoeken of we de doelgroep van het jongerenwerk kunnen verruimen en dit in bestaande afspraken kunnen verwerken;
- subsidiepartners faciliteren zodat zij meer in kunnen zetten op bekendheid van het aanbod aan lichte hulp, ondersteuning en zorg. We verbinden aanbieders met verwijzers;
- onderhouden van regionale samenwerkingen en contacten met instellingen en organisaties;
- onderzoeken van mogelijkheden om gerichter in te zetten op suïcidepreventie (GALA);
- continueren van het overleg mentale problematiek met het voortgezet onderwijs;

Thema 3: Sociaal gedrag

Sociaal gedrag en de manier waarop jeugdigen contact maken en zich tot elkaar verhouden is veranderd. Jeugdigen zoeken elkaar minder vaak op, ondernemen minder sociale activiteiten, zijn minder vaak lid van een club of vereniging en ontmoeten elkaar vaker digitaal. Jeugdigen begeven zich meer in netwerken dan in vaste groepen en op vaste locaties (hangplekken). Deze netwerken zijn dynamisch en vaker online dan offline en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Dit maakt de jeugd minder zichtbaar en daardoor is het signaleren van problemen moeilijker. Ouders en partners zijn nog te weinig aangehaakt op deze (digitale) leefwereld van jeugdigen Uit de input van partners blijkt tevens dat er steeds minder betrokkenheid van jeugdigen in hun directe (woon)omgeving wordt ervaren. Dat heeft een negatieve invloed op sociale binding binnen clubs en verenigingen en tussen jeugdigen onderling. Minder sociale binding en minder betekenisvolle relaties kunnen negatieve consequenties hebben op de ontwikkeling van jeugdigen en het opgroeien tot een gezonde volwassene. Er zijn ook partners die juist een gelijke betrokkenheid of meer betrokkenheid van jeugdigen ervaren. Jeugdigen geven zelf ook aan dat de betrokkenheid en de mate waarin jeugdigen tot iets 'committen' veranderd. Verder geven jongeren van 12 jaar en ouder aan sociale activiteiten, uitgaansgelegenheden en plekken om samen te komen buiten het verenigingsleven (zoals horeca of plaatsen in de openbare ruimte waar ze geen overlast veroorzaken) te missen. Kinderen jonger dan 12 jaar vinden dat er genoeg te doen is in Vught. Partners geven aan dat er veel te doen is in Vught, maar dat het niet altijd gevonden wordt door jeugdigen.

Sociaal gedrag onder jeugdigen is moeilijk in cijfers uit te drukken, maar toch zijn er verschillende cijfers beschikbaar die een beeld geven. Hieronder de meest opvallende resultaten uit de GGD Gezondheidsmonitors:

- 87% van de kinderen van 4 tot en met 11 jaar, 60% van de jeugdigen van 12 tot en met 18 jaar en 60% van de jongvolwassenen zijn lid van een vereniging of club (Hart voor Brabant = 79%);
- 91% van de kinderen van 4 tot en met 11 jaar vindt dat zij voldoende vriendjes of vriendinnetjes hebben (Hart voor Brabant = 90%);
- 41% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs en 63% van de jongvolwassenen heeft zich het afgelopen jaar soms tot altijd eenzaam gevoeld (GGD Hart voor Brabant = 39%);
- 35% van de kinderen van 8 tot en met 11 jaar is actief op social media (GGD Hart voor Brabant = 35%). 7% van de leerlingen uit de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs heeft een verhoogd risico op problematisch social mediagebruik (GGD Hart voor Brabant = 9%). 7% van de jongvolwassenen voelt zich (heel) vaak gestrest door social media;
- 30% van de jongeren tussen 12 en 18 jaar vindt dat er te weinig leuke dingen voor jongeren georganiseerd worden in de buurt.

Wat willen we bereiken:

- jeugdigen weten het verenigingsleven beter te vinden en committeren zich aan lidmaatschap;
- minder/geen jeugdigen voelen zich eenzaam;
- jeugdigen voelen zich meer betrokken bij hun leefomgeving en participeren meer;
- kennen van de digitale leefwereld van jeugdigen en hierop inspelen;
- jeugdigen benutten de mogelijkheden om elkaar fysiek te ontmoeten beter;
- jeugdigen staan in positief contact met de wijk waarin zij samenkomen.

Wat doen we en wat gaan we doen:

- inzetten op jongerenparticipatie, talentontwikkeling en het zelf organiserend vermogen van jeugdigen;
- we besteden extra aandacht aan specifieke problematiek, zoals eenzaamheid en financiële problematiek onder jeugdigen en voorzien in een passend aanbod;
- jeugdigen meer en beter betrekken bij de politiek en maatschappelijke vraagstukken. We laten een plan van aanpak jongerenparticipatie opstellen (uitvoering motie 'kinderen en jongeren betrekken in de politiek', zie een eerste verkenning op jeugdparticipatie in bijlage 6) en voeren dit uit;

- mogelijkheden bieden zodat jeugdigen elkaar kunnen ontmoeten op daarvoor aangewezen plekken:
  • we helpen accommodaties zich door te ontwikkelen en hun activiteitenaanbod beter te laten aansluiten bij de doelgroep. In Vught wordt bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van Jeugd- en Jongerencentrum Elzenburg. D'n Inbreng in Helvoirt wordt ondersteund bij het ontwikkelen en opstellen van een inhoudelijk plan voor de komende jaren. In Cromvoirt wordt bijgedragen aan the Battle Axe;
  • zorgdragen voor (overdekte en goed schoon te houden) ontmoetingsmogelijkheden in de buitenlucht;
  • veilige en inclusieve (speel)plekken in de openbare ruimte;
  • verder ontwikkelen van Jongeren Ontmoetingsplekken (JOP's) samen met jeugdigen, het jongerenwerk en in afstemming met de politie, boa's en de wijken.
- partners volgen ontwikkelingen en subsidie-oproepen rondom de Maatschappelijke Diensttijd (MDT) en nemen hieraan deel;
- werken aan initiatieven voor meer sociale binding, burgerschap en deelname aan de leefomgeving binnen het onderwijs en de kinderopvang;
- ontmoeting faciliteren door gebruik te maken van een breed scala cultuur, bewegen, sport en spel;
- de uitvoering van Hackshield onderzoeken om de digitale weerbaarheid van jongeren te vergroten. Bij voorkeur in overleg met het onderwijs;
- inzetten op bewustwording voor docenten, ouders en jongeren inzake digitale veiligheid samen met het onderwijs;
- bij signalen van groepsvorming inzetten op de verbinding tussen jeugdigen en partners en waar nodig met de wijk en ouders. Bij (ernstige/voortdurende) overlast en/of onveiligheid wordt een Top 10 aanpak gestart, waarbij jeugdigen intensief worden gevolgd.

Thema 4: Rol van ouders

Er is geen eenduidig beeld te omschrijven van 'de ouder' in Vught. Wel kunnen we zeggen dat ouders het beste voor hebben met hun kind en als opvoeders primair verantwoordelijk zijn voor het creëren van een sterke basis voor hun kinderen. We verwachten dat zij hulp inschakelen als ze onzeker zijn of zich zorgen maken over hun kinderen of over hun eigen rol als opvoeder. De rol van ouders en de betrokkenheid bij hun kinderen is in de loop der jaren veranderd. Dit is voor een groot deel ingegeven door de veranderende maatschappij en alles wat de maatschappij vraagt van ouders. Over het algemeen kunnen we stellen dat jeugdigen een hoge prestatiedruk ervaren van de maatschappij, school, het gezin en zichzelf. In het participatietraject horen we dat vooral de opgelegde druk van ouders groot is.
Veel ouders hebben hoge verwachtingen van hun kinderen. Niet alle kinderen kunnen aan deze hoge verwachtingen voldoen. Een te hoge prestatiedruk van ouders kan leiden tot allerlei soorten problemen. Tegelijkertijd is de afstand tussen ouders en hun kind soms groot. Ouders hebben het druk en moeten alle ballen in de lucht te houden. Volgens sommige partners neemt de ouderbetrokkenheid binnen scholen en verenigingen af, maar tegelijkertijd horen we ook terug dat ouders juist meer betrokken zijn bij hun kinderen dan voorheen.

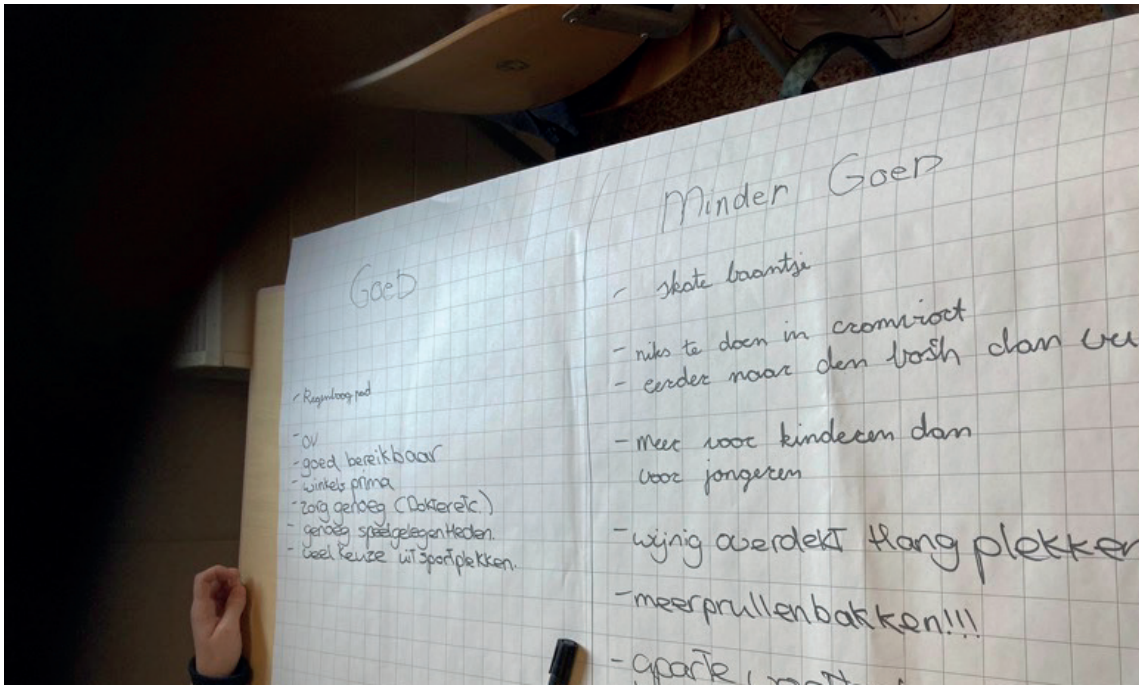
Over de betrokkenheid van ouders zijn weinig cijfers bekend. Hieronder de meest opvallende resultaten uit de verschillende GGD Gezondheidsmonitors:
- 33% van de ouders van kinderen van 0 tot en met 11 jaar ervaart problemen bij het opvoeden (Hart voor Brabant = 31%). 50% heeft hiervoor ooit hulp of steun gezocht bij een professionele instantie (Hart voor Brabant = 49%). 15% bij het eigen sociale netwerk (Hart voor Brabant = 15%). 5% heeft behoefte aan opvoedondersteuning (Hart voor Brabant = 5%). 30% ervaart ouderlijke stress in de opvoeding.
- 17% van de ouders van leerlingen uit de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs is gescheiden (GGD Hart voor Brabant = 23%). 4% voelt zich vaak gestrest door problemen in de thuissituatie (GGD Hart voor Brabant = 8%).

Wat willen we bereiken:

- ouders hebben handvatten om een sterke basis voor kinderen te bewerkstelligen;
- ouders kennen (actuele) opvoedrisico's en uitdagingen waar zijzelf en hun kinderen dagelijks mee te maken krijgen en gaan het gesprek hierover aan met hun kinderen;
- ouders hebben zicht op hun kinderen en wat hun bezig houdt;
- ouders signaleren problemen, trekken aan de bel en weten de weg;
- jeugdigen ervaren minder prestatiedruk vanuit hun ouders;
- ouders zijn betrokken bij clubs en verenigingen en andere jeugdactiviteiten;
- ouders problematiseren de ontwikkeling van hun kinderen minder.

Wat doen we en wat gaan we doen:

- stimuleren van ouderbetrokkenheid op alle terreinen, zoals binnen de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), Wegwijs+, leerplicht, jeugdgezondheidzorg en het jongerenwerk;
- ouders ondersteunen bij het signaleren, bespreekbaar maken en normaliseren van zorgen, risico's en problemen;
- we zetten in op bewustwording, voorlichting en activiteiten binnen de keten omtrent actuele thema's op het gebied van jeugd, veiligheid en risicofactoren.
- uitvoeren van het programma Kansrijke Start en implementeren van diverse nieuwe interventies binnen dit programma programma (centering zwangerschap, stichting babyspullen, MamaKids);
- ondersteunen van gezinnen die in scheiding liggen middels de projecten complexe scheidingen en scheiden zonder schade;
- we besteden extra aandacht aan specifieke doelgroepen, zoals jonge mantelzorgers, thuiszitters, jeugdigen met overgewicht en obesitas en de LHBTQIA+[3] gemeenschap en voorzien in een passend aanbod;
- inzetten op een cultuur sensitieve benadering van nieuwkomers om hen beter te bereiken en te informeren;
- bij signalen van overlast of criminaliteit/onveiligheid door hun kinderen, worden ouders tijdig betrokken door de partners zoals het jongerenwerk, politie, boa's en de gemeente. Waar nodig wordt een top 10-aanpak opgestart. Ouders van (minderjarige) jeugdigen worden hierover geïnformeerd en bij betrokken.

[3] Lhbtqia+ is een afkorting. De letters staan voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, intersekse, queer en aseksueel. Er zijn nog meer vormen van seksuele oriëntatie en genderidentiteit die niet heteroseksueel of cisgender zijn: daar staat de + voor. Lhbtqia+ wordt soms anders geschreven, bijvoorbeeld lhbt of lhbti+. Vaak wordt daarmee het hetzelfde bedoeld (NJi).

Hoofdstuk 4 Monitoring en financieel

Monitoring

Verschillende partners worden gesubsidieerd op basis van deze visie. De belangrijkste uitgangspunten en acties worden verwerkt in de opdracht- en subsidieverlening met onze partners. Partners worden hier op beoordeeld. Dit monitoren we middels regulier overleg met de verschillende partners en in bestaande overlegvormen zoals het tactisch jeugdoverleg, het operationeel jeugdoverleg, netwerkbijeenkomsten jeugd en jongeren, de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), de netwerkbijeenkomsten kinderopvang en overige overlegvormen.

De ontwikkeling van jeugdigen volgen we in ieder geval jaarlijks op basis van screeningsprofielen[4] en de GGD gezondheidsmonitors die elke 4 jaar georganiseerd worden. Samen met de GGD gaan we op zoek naar mogelijkheden om de ontwikkeling onder de jeugd beter/frequenter te monitoren. Ook volgen we de ontwikkeling op basis van bestaande onderzoeken (cijfers van de politie, landelijke onderzoeken en aanvullende lokale onderzoeken). We benutten en verbinden deze data.

Financieel

De ambities op het gebied van jeugdigen voor de beleidsperiode 2023-2027 zijn hoog, maar realistisch. Bij een ambitieuze visie horen ook de benodigde financiële middelen om deze ambities te kunnen realiseren, de gewenste effecten en doelen te bereiken en ontwikkelingen in gang te zetten. Vooruitlopend op deze visie is reeds geïnvesteerd in de jeugdaanpak, professionalisering van het netwerk en op diverse reeds benoemde acties. Mocht onverhoopt blijken dat extra middelen nodig zijn naar aanleiding van de uitvoering, dan maakt dit onderdeel uit van de besluitvorming P&C cyclus.

[4] Niet alle cijfers die in dit stuk genoemd zijn, komen terug in de jaarlijkse screeningsprofielen.

Bijlagen

Bijlage I Startnotie Visie op preventief jeugdbeleid 2023-2027

Inleiding

Voor u ligt de startnotitie van de visie op preventief jeugdbeleid (vanaf nu jeugdbeleid genoemd) van de gemeente Vught 2023-2027. Met deze startnotitie leggen we de basis voor de visie op preventief jeugdbeleid wat de komende jaren leidend is voor de keuzes die de gemeente maakt op het gebied van kinderen, jeugd en jongeren (vanaf nu jeugdigen genoemd) en hun ouder(s), verzorger(s), en/of opvoeder(s) (vanaf nu ouders genoemd). In de uiteindelijke visie geven we vorm en inhoud aan de gemeentelijke preventieve taken op het gebied jeugdigen. Met deze startnotitie werken we toe naar het jeugdbeleid dat eind 2023 volgt.

Wat is preventief jeugdbeleid?

Volgens het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) draagt preventief jeugdbeleid bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van kinderen en jongeren. Preventie kan voorkomen dat zij problemen krijgen, dat 'kleine' problemen groter worden en dat gezinnen intensieve hulp nodig hebben.

Leeswijzer

In deze notitie geven we eerst kort de ontwikkelingen en achtergrond weer (paragraaf 2). Vervolgens geven we de doelstelling en het resultaat aan (paragraaf 3). In paragraaf 4 volgt de beoogde visie en in paragraaf 5 de belangrijkste uitgangspunten van het jeugdbeleid. In paragraaf 6 volgt het proces, participatie en de planning om in paragraaf 7 te besluiten met de vragen aan u. Uw inbreng wordt zowel meegenomen bij het participatieproces als bij de inhoud van het jeugdbeleid voor de komende jaren.

Ontwikkelingen en achtergrond

Verschillende verenigingen, organisaties, subsidiepartners en de gemeente zetten zich elke dag in voor de jeugd in de gemeente Vught. Er gebeuren binnen verschillende beleidsterreinen al erg veel goede dingen op het gebied van jeugdigen. Ook is er op dit moment veel in beweging. Ook binnen de gemeente wordt er op verschillende beleidsterreinen breed ingezet op de jeugd. Echter, de gemeente Vught heeft momenteel geen overkoepelend en integraal beleid specifiek voor de jeugd. Door met name de volgende ontwikkelingen en achtergronden is het zaak om jeugdbeleid op te stellen:

- de gemeente Vught heeft wettelijke verplichtingen op het gebied van preventie ((Wet publieke gezondheidszorg (Wpg), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet));
- diverse instituten geven aan dat gemeenten die beschikken over jeugdbeleid sterkere basisvoorzieningen hebben, er minder inzet van politie nodig is en minder beroep op jeugdhulp. Preventie kan bijdragen aan een stevige basis voor jeugdigen om zich te ontwikkelen.
- in het Coalitieakkoord Vught 2021-2026 'Een nieuwe start' zijn ambities op het gebied van preventie uitgesproken. De coalitie wil binnen het sociaal domein graag inzetten op preventie en er voor zorgen dat inwoners zo min mogelijk zorg nodig hebben en dat de zorg in de toekomst betaalbaar blijft;
- de gemeente Vught zet al breed in op jeugdbeleid vanuit diverse beleidsvelden en wil verder integraal met elkaar verbinden;
- vanuit diverse lokale partners is er behoefte om het jeugdbeleid integraal en overkoepelend te verbinden, te actualiseren en vast te leggen
- het college heeft in de afgelopen jaren een aantal besluiten genomen om meer capaciteit in te zetten in het jeugdveld;
- onze jeugd en hun ouders krijgen te maken met nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen waar we middels beleid op in willen en moeten spelen.

Inhoudelijk kader

Naast aandacht voor preventie van risico's en problemen in de psychosociale ontwikkeling van jeugdigen is er een toenemende aandacht voor factoren die een positieve ontwikkeling van jeugd bevorderen, de jeugd beschermt en bijdrage aan een voorspoedige ontwikkeling. De focus van praktijk, beleid en wetenschap ligt steeds meer op de factoren die bijdragen aan zowel de positieve als negatieve ontwikkeling van jeugd. Vanuit deze hoeken wordt aangeraden om niet alleen in te zetten om probleemgedrag te voorkomen of te verminderen, maar juist om de mogelijkheden en kansen van kinderen en hun ouders te vergroten om zo een positieve ontwikkeling van jeugdigen te bewerkstelligen.

Daarnaast wordt steeds meer gepleit voor aandacht voor de verschillende domeinen waarin jeugdigen zich bewegen. Dit betekent dat er niet alleen geïnvesteerd moet worden in het werk met kinderen op individueel-, groeps- en gezinsniveau, maar ook in invloeden en veranderingen in de sociale omgeving van jeugd, om daarmee een optimale ontwikkeling van jeugdigen te bewerkstelligen. Aangetoond is dat risico- en beschermende factoren aanwezig zijn in het gezin, in vriendengroepen, op school en in de buurt. Aandacht voor zowel sociale- als omgevingsfactoren wordt van belang geacht om jeugdigen te ondersteunen bij het opgroeien en een optimale ontwikkeling van jeugdigen te realiseren.

Centraal staan de beschermende factoren voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen van het Nederlands Jeugdinstituut (NJi). Op basis van 10 beschermende factoren die bijdragen aan een positieve ontwikkeling van jongeren willen we tegenwicht bieden aan risico's waaraan jeugdigen worden blootgesteld:

1. Sociale binding: kinderen hebben warme, ondersteunende relaties. In het gezin, op school, met vrienden en in de buurt.
2. Kansen voor betrokkenheid: kinderen en jongeren leveren een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage aan de verbanden waarvan ze deel uitmaken, zoals familie, school en gemeenschap.
3. Prosociale normen: kinderen groeien op met duidelijke normen en waarden voor positief gedrag en positieve gezondheid. Deze worden uitgedragen en nageleefd.
4. Erkenning en waardering voor positief gedrag: om hun sociaal gedrag te versterken is van groot belang dat kinderen en jongeren erkenning en waardering krijgen voor positief gedrag. De kans is dan groot dat zij dit gedrag in de toekomst zullen herhalen.
5. Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving: Steun van volwassenen levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden en gezondheid van kinderen en jongeren. Direct of indirect (door ouders te helpen bij de opvoeding).
6. Constructieve tijdsbesteding: jongeren hebben vanuit het gezin en de gemeenschap de kans om in hun vrije tijd deel te nemen aan bijvoorbeeld creatieve activiteiten (muziek, theater) en jeugdprogramma's (zoals sport, clubs of verenigingen).
7. Competenties: voor een positieve ontwikkeling en om goed mee te komen in de maatschappij hebben jeugdigen sociale, emotionele en gedragsmatige vaardigheden nodig.
8. Cognitieve vaardigheden: zowel algemene cognitieve vaardigheden (zoals logisch en analytisch denken) als specifiek cognitieve vaardigheden (zoals lees- en rekenvaardigheden) zijn belangrijk voor succes op school.
9. Schoolmotivatie: ook schoolmotivatie is belangrijk voor het succes op school. Het gaat om betrokkenheid bij leeractiviteiten, binding met school, prestatiemotivatie en positieve verwachtingen ten aanzien van eigen succes.
10. Positieve identiteit: kinderen en jongeren met eigenwaarde, positieve verwachtingen over de toekomst en persoonlijke effectiviteit, stellen zichzelf hogere doelen en zijn gemotiveerder om deze doelen te bereiken.

Doelstelling en uitgangspunten

Doelstelling

Het jeugdbeleid kent de volgende doelstelling: Jeugdigen in de gemeente Vught krijgen gelijke kansen, kunnen zichzelf ontwikkelen, leven gezond, mogen zichzelf zijn en groeien op een prettige en veilige manier op.

Uitgangspunten

Breed gedragen door partners, jongeren en ouders

Met het overgrote deel van de Vughtse jeugd gaat het goed. Kinderen krijgen de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en ouders, professionals en vrijwilligers(organisaties) zetten zich hier dagelijks voor in. We werken goed samen met partners op het gebied van jeugd aan het vormgeven van het jeugdbeleid en zij staan achter de inhoud. Ook gaan we (kwetsbare) jongeren betrekken bij het vormgeven van het jeugdbeleid. Wat we doen, doen we in samenspraak met de ouders.

De lokale situatie is leidend

Het jeugdbeleid baseert zich op ontwikkelingen, situaties en ervaringen van jeugdigen en hun ouders in de gemeente Vught. Hiervoor zijn reeds verschillende kaders opgesteld. Om hier verder op in te gaan en versnippering te voorkomen is een jeugdbeleid noodzakelijk. Het jeugdbeleid ontwikkelen we binnen de kaders van de Lokale Sociale Agenda (LSA) en sluit aan op reeds vastgestelde kaders zoals de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), het Integraal Veiligheidsplan, het beleids- en uitvoeringsplan Jeugdhulp Brabant Noordoost en de Lokale Inclusie Agenda (LIA). Ook willen we dat het jeugdbeleid aansluit op lokale kaders die momenteel nog in ontwikkeling zijn, te weten Gezondheidsbeleid, Armoede- en schuldenbeleid, Sport-, speel- en beweegbeleid, doorontwikkeling Wegwijs+, Subsidie- en accommodatiebeleid en de Omgevingsvisie. Ook zal het jeugdbeleid de basis zijn voor de kaders die de gemeente aan diverse (subsidie)partners meegeeft.

Integraliteit als uitgangspunt

Het opstellen van jeugdbeleid vraagt om een brede, integrale en domein overstijgende blik. In het jeugdbeleid is in ieder geval aandacht voor opvoeden, gezondheid, armoede, veiligheid, sport, bewegen, cultuur, kindermishandeling, woonomgeving, onderwijs en jeugdhulp.

Sleutelwoorden: preventie, vroegsignalering en perspectief

Centrale termen in elk jeugdbeleid zijn preventie, vroegsignalering en perspectief:

- preventie: vanuit de overtuiging dat er zo vroeg mogelijk bij zijn in de ontwikkeling van kinderen latere problemen voorkomen worden (inzet op betekenisvolle interventies en programma's);
- vroegsignalering: vanuit de verantwoordelijkheid om in een zo vroeg mogelijk stadium problemen te signaleren (duiding, training, bewustwording en actie);
- perspectief: vanuit de visie dat perspectief bieden aan jeugdigen voor het kind en de omgeving het beste werkt. Het gaat hier met name om kwetsbare jeugd en de aansluiting met repressie.

Sluit aan op het Coalitieakkoord en het Uitvoeringsprogramma

Binnen het jeugdbeleid wordt nauw aangesloten op het Coalitieakkoord Vught 2021-2026 'Een nieuwe start' en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma. Hier staan onder andere de volgende kernzinnen voor het sociaal domein in benoemd:

- we zijn een zorgzame gemeente voor inwoners die dat nodig hebben. Inwoners kunnen op ons rekenen als ze zich niet meer helemaal zelf of met behulp van hun omgeving kunnen redden;
- we willen een inclusieve samenleving zijn: iedereen moet mee kunnen doen;
- maatwerk waarbij inwoners centraal staan: zij houden zoveel mogelijk zelf regie op hun ondersteuningsvraag en wij leveren de zorg die daadwerkelijk bij die vraag past;
- preventie is een sleutelwoord: waar mogelijk willen we (zwaardere) zorg voorkomen. Daarbij hoort ook aandacht voor vroege interventies bij problemen en aandacht voor netwerkversterking van inwoners en het tegengaan van eenzaamheid.

Op basis van onderzoek en goede ervaringen uit de praktijk
Het jeugdbeleid baseert zich op wetenschappelijk onderzoek naar beschermende factoren en de effecten van interventies die zich richten om een positieve ontwikkeling van jeugd. Dit doen we op basis van ontwikkelingen die uit onderzoek en ervaringen blijken en beschikbaar cijfermateriaal.

Inzet op eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid én op kwetsbare jeugdigen
Jeugdigen en hun ouders blijven op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun leven en de keuzes die ze maken. Het jeugdbeleid is er niet op gericht om de regie over te nemen van jeugdigen en gezinnen. Daarvoor blijven mensen ten alle tijden zelf verantwoordelijk. Wij zetten in op het versterken van de omgeving van jeugdigen (en hun gezinnen). Wel is er extra aandacht voor kwetsbare jeugdigen en gezinnen. De ervaring leert dat inzetten op eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid niet haalbaar is voor alle jeugdigen en gezinnen.

Gericht op een veilige omgeving vrij van overlast, criminaliteit en ondermijning
We zetten nadrukkelijk in op factoren die een positieve ontwikkeling van jeugd bevorderen, de jeugd beschermt en bijdrage aan een voorspoedige ontwikkeling. Belangrijk is dat jongeren in een veilige woon/thuissituatie kunnen opgroeien en zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen. Dit heeft ook het doel om jeugdoverlast, jeugdcriminaliteit en ondermijning onder jongeren te voorkomen, dan wel te beperken.

Participatie, proces en planning

Het vormgeven van jeugdbeleid is een zorgvuldig proces waarin samenwerking centraal staat. Het is daarom zaak het jeugdbeleid zo veel als mogelijk in gezamenlijkheid op te stellen.

Participatie

Verschillende partijen die betrokken zijn bij jeugdigen in de gemeente Vught participeren bij het opstellen van het jeugdbeleid. We gaan ons er voor inzetten om de belangrijkste partijen aan te laten sluiten bij het vormgeven van het jeugdbeleid. Ook jeugdigen zelf worden betrokken bij het opstellen van het jeugdbeleid. Onderwijs en kinderopvang worden betrokken binnen de bestaande kaders van de LEA.

Proces

De gemeente gaat partners en jeugdigen op verschillende manieren betrekken bij het jeugdbeleid. In het participatieplan vindt u een verdere uitwerking.

Planning

De planning ziet er in grote lijnen zo uit:

Wat	Wanneer
Startnotitie in gemeenteraad	19 januari 2023
Participatie	Februari tot en met april 2023
Schrijven	mei tot en met augustus 2023
Adviesraad Sociaal Domein	18 augustus tot en met 29 september
Jeugdbeleid in B&W	31 oktober 2023
Commissievergadering	7 december 2023
Raadsvergadering	21 december 2023

Vragen

1. Kunt u instemmen met het inhoudelijk kader, de doelstelling en de uitgangspunten (paragraaf 3 en 4) als belangrijkste kaders voor het jeugdbeleid?
2. Kunt u zich vinden in de voorgestelde aanpak van de participatie (zie paragraaf 5) en het participatieplan?
3. Hebt u andere punten die u het college wilt meegeven voor de aanpak en inhoud van het jeugdbeleid?

Bijlage 2 Participatieplan Visie op preventief jeugdbeleid

Doelen participatie

Input ophalen en draagvlak creëren bij partners en stakeholders

We halen kennis op en bevragen partners op wat er speelt en welke ontwikkelingen in de gemeente Vught van belang zijn. We willen dat de verschillende partners meedenken over wat er kan en moet gebeuren en waar de prioriteiten zouden moeten liggen. Ook willen we hiermee draagvlak creëren voor de keuzes die gemaakt worden.

Betrekken van jeugdigen

We betrekken de jeugdigen omdat we niet over de jongeren, maar met de jongeren willen praten. Daar het een visie betreft over jeugdigen is het belangrijk om ook op de doelgroep daar bij te betrekken.

Het inwonersperspectief vanuit Adviesraad Sociaal Domein (ASD):

De ASD brengt het inwonersperspectief in. Waar inwoners over specifieke en concrete onderwerpen worden bevraagd, bewaakt de ASD het overzicht.

Hoe gaan we informatie ophalen?

Op verschillende manieren halen we informatie op om tot het uiteindelijke jeugdbeleid te komen. We sluiten aan bij bestaande overlegvormen (betrekken van jeugdigen en de Lokaal Educatieve Agenda) en organiseren bijeenkomsten voor partners.

Input ophalen bij partners en stakeholders

- We organiseren twee bijeenkomsten om lokale partners op het gebied van jeugd te betrekken bij het vormgeven van het jeugdbeleid. Deze bijeenkomsten worden in de avonduren gehouden bij Jeugd- en jongerencentrum Elzenburg in februari en april 2023.
- Met de belangrijkste partners op het gebied van onderwijs en kinderopvang werken we reeds samen binnen de kaders van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). In deze overleggen bevragen we de LEA-partners over het jeugdbeleid.

Betrekken van jeugdigen

- We gaan in overleg met basisscholen om de leeftijdsgroep 4 tot en met 12 bij het jeugdbeleid te betrekken. Uitgangspunt is aansluiten bij bestaande lessen om input op te halen.
- We sluiten aan op het vak burgerschap van het Maurick College om de leeftijdsgroep 13 tot en met 16 bij het jeugdbeleid te betrekken.
- We vragen het jongerenwerk om bij jeugdigen te peilen waar de gemeente volgens jeugdigen de komende tijd de focus moet leggen.

Het inwonerperspectief vanuit de Adviesraad Sociaal Domein (ASD)

We betrekken de ASD vanaf het begin, en vragen hen om input. Tijdens het traject zullen we hen regelmatig bijpraten en om reactie vragen. Aan het eind vragen wij hen advies over het eindproduct. Mogelijk sluiten zij aan bij één of meer bijeenkomsten.

Wie worden betrokken bij het participatietraject?

Onderstaande partijen worden betrokken bij het jeugdbeleid:

Jongerenvertegenwoordigers	Wegwijs+	Stichting Jeugd Aktief
Welzijn Vught (jongerenwerk)	Stichting Leergeld	Jeugdwerk Rozenoord
Plaza Cultura	Prins Hendrik	VV Helvoirt
Huis73	Zwaluw VFC	Politie
MOVE	Helvoirtse Organisatie voor de Jeugd	KVW Helvoirt

Elzenburg	LEFH	HALT
Raad voor de Kinderbescherming	Coördinator kinderarmoede	Openbaar Ministerie
GGD	Herstelvoirt	RIEC
Novadic-Kentron	Huisartsen	Scholen
Schoolbesturen	Kinderopvang	Adviesraad Sociaal Domein
Gemeenteraad		

Bijlage 3 De 10 beschermende factoren

1. Sociale binding

Bij sociale binding gaat het om de emotionele band en commitment die een kind heeft met sociale relaties in het gezin, zijn vriendengroep, school en wijk. Concreet gaat het om warme, ondersteunende, affectieve relaties met het gezin en andere volwassenen in de omgeving. De basis hiervoor wordt gelegd in de relaties en interacties die een kind heeft met zijn opvoeders. De binding/hechting die op jonge leeftijd met ouders en andere verzorgers ontstaat, vormt de basis voor banden die later vorm krijgen met vrienden, school en gemeenschap. De kwaliteit van de relaties met deze andere domeinen speelt een essentiële rol in het zich ontwikkelen en opgroeien tot een gezonde volwassene.

2. Kansen voor betrokkenheid

Jeugdigen moeten kansen krijgen om een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage te leveren aan verbanden waarvan zij deel uitmaken (familie, school, gemeenschap). Om interpersoonlijke vaardigheden te kunnen ontwikkelen, moeten kansen voor interactie en participatie beschikbaar zijn.

3. Prosociale normen

Voor een gezonde ontwikkeling van jeugdigen is het nodig dat zij opgroeien in een omgeving waarin duidelijke normen en waarden voor positief gedrag uitgedragen en nageleefd worden. Regels en grenzen moeten voor jeugdigen duidelijk zijn.

4. Erkenning en waardering voor positief gedrag

Om sociaal gedrag te versterken is van groot belang dat kinderen erkenning en waardering krijgen voor positief gedrag. Positieve bekrachtiging bepaalt de motivatie van jeugdigen om het gedrag in de toekomst te herhalen. Sociale bekrachtigers zijn essentieel voor het ontwikkelen van positief gedrag en kunnen afkomstig zijn uit het gezin, de school, de vriendengroep en de
gemeenschap waartoe de jeugdige behoort.

5. Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving

Steun van ouders en andere volwassenen in de omgeving van jeugdigen, zoals pedagogisch medewerkers in de kinderopvang, leerkrachten en volwassenen in de buurt, is van belang voor het welbevinden en voorspoedige ontwikkeling van jeugdigen. Ook de toegankelijkheid van voorzieningen is medebepalend voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Ouders zijn de eerst verantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen. Daarnaast zijn medeopvoeders in te delen in twee groepen. De eerste groep bestaat uit volwassenen die een formele taak hebben in de opvoeding, zoals pedagogisch medewerkers in de kinderopvang, leerkrachten en professionele opvoedondersteuners – de zogeheten beroepsopvoeders. De tweede groep bestaat uit volwassenen die vanuit een informele rol deelnemen in de opvoeding, zoals familieleden, buren, vrienden, kennissen in geloofsgemeenschappen, ouders van de vrienden of vriendinnen waar de jeugdige mee omgaat en vrijwilligers in bijvoorbeeld verenigingen.

Opvoeding door de primaire opvoeders of verzorgers

Een hoge mate van ouderlijke steun, positieve ouder-kind interacties en relaties en veilige hechting hebben een significant effect op het welbevinden en een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Opvoedingsfactoren die van belang zijn voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen zijn onder meer ouderlijke warmte, positieve communicatie en ouderlijk toezicht.

Opvoeding door beroepsopvoeders

De rol van beroepsopvoeder heeft een aantal bijzondere kenmerken. De belangrijkste daarvan is dat ze een expliciete, welomschreven en gelegitimeerde taak in de opvoeding van jeugdigen hebben. De reden daarvan is vooral omdat ze de jeugdigen voor een belangrijk deel van de tijd onder hun hoede hebben.

Overige volwassenen in de omgeving van het kind

Kinderen met ondersteunende netwerken zijn veerkrachtiger, zijn beter bestand tegen stress en hebben meer kans op te groeien tot gezonde volwassenen. Ook ouders zijn gebaat bij een goed sociaal netwerk. Ouders met een goed sociaal netwerk zijn meer ontspannen in de opvoeding, hebben meer zelfvertrouwen en gaan positievere relaties met hun
kinderen aan. Een betrokken en actief sociaal netwerk kan ook kinderen beschermen, wanneer er veel problemen of risicofactoren zijn. Doordat ouders en kinderen praktische of emotionele steun krijgen, is de kans kleiner dat opvoedingsproblemen escaleren en een kind in zo'n problematische opvoedingssituatie komt dat zijn ontwikkeling ernstig bedreigd raakt. Gezinnen kunnen meer aan, als er mensen zijn die hen praktisch en emotioneel ondersteunen. Een belangrijk deel van deze volwassenen vinden we bij voorzieningen in de omgeving van jeugdigen, zoals de kinderopvang, de school, het jongerenwerk, de sportclub en op het internet. Deze voorzieningen voor jeugdigen vormen een beschermende factor, ook waar het gaat om het verkrijgen van steun van informele of professionele hulpverleners. Deze voorzieningen zijn daarnaast meer algemeen van belang, omdat ze een bron vormen van onder meer sociale binding en van constructieve tijdsbesteding.

6. Constructieve tijdsbesteding

Constructieve tijdsbesteding van jeugdigen gaat om kansen die geboden worden vanuit het gezin en de gemeenschap om in hun vrije tijd deel te kunnen nemen aan bijvoorbeeld creatieve activiteiten (muziek, theater) en jeugdprogramma's (zoals sport, clubs of verenigingen). Idealiter gaat het om activiteiten die jeugdigen in contact brengen met volwassenen die hen aanmoedigen en ondersteunen bij het ontwikkelen van hun talenten en vaardigheden. Studies tonen aan dat constructieve tijdsbesteding gecombineerd met positieve relaties met leeftijdsgenoten en volwassenen (inclusief een goede vorm van toezicht) een buffer vormt tegen risico's en de kans op risicovol gedrag vermindert.

7. Competenties

Competenties zijn onder te verdelen in drie categorieën:

Sociale competenties

Sociale competentie omvat een scala aan interpersoonlijke vaardigheden die jeugdigen helpen gevoelens, gedachtes en gedrag te integreren om zo bepaalde sociale doelen te bereiken. Het gaat om vaardigheden zoals het opvangen en interpreteren van sociale signalen, vaardigheden om interpersoonlijke problemen op te lossen en het anticiperen op gevolgen van eigen gedrag. Dit gaat ook om het kunnen uitkiezen van modelfiguren en steunbronnen (bijvoorbeeld leeftijdgenoten, leerkrachten) tot wie kinderen zich onder stressvolle omstandigheden kunnen wenden als onderdeel van sociale competenties.

Emotionele competenties

Emotionele competentie is het vermogen om gevoelens en emotionele reacties van zichzelf en anderen te kunnen identificeren en er adequaat op te kunnen reageren. Concreet gaat het om vaardigheden als het identificeren en benoemen van gevoelens, het uiten van gevoelens, het beheersen van gevoelens, uitstel van gratificatie en impulscontrole. Sociale en emotionele competenties dragen bij aan schoolsucces, prosociaal gedrag, goede relaties met vrienden en volwassenen en minder probleemgedrag.

Gedragsmatige competenties

Gedragsmatige competentie refereert aan effectief gedrag. Er kunnen drie dimensies van gedragsmatige competentie onderscheiden worden: non-verbale communicatie (door gezichtsuitdrukkingen, intonatie e.d.), verbale communicatie (bijvoorbeeld duidelijke vragen formuleren, effectief reageren op kritiek, gevoelens duidelijk verwoorden) en in actie komen (anderen helpen, weglopen van negatieve situaties, participeren in positieve activiteiten).

8. Cognitieve vaardigheden

Bij cognitieve vaardigheden kan onderscheid gemaakt worden tussen algemene cognitieve vaardigheden, zoals logisch en analytisch denken en abstract redeneren en specifiek cognitieve vaardigheden, zoals lees- en rekenvaardigheden, die belangrijk zijn voor schoolsucces.

9. Schoolmotivatie

Hierbij gaat het om een combinatie van persoonlijke overtuigingen, waarden en vaardigheden waarvan is aangetoond dat ze samenhangen met schoolsucces. Het gaat om betrokkenheid bij leeractiviteiten, binding met school, prestatiemotivatie en positieve verwachtingen ten aanzien van eigen succes. Schoolmotivatie wordt beïnvloed door onder meer ouderlijke attitudes, ouderbetrokkenheid en aanmoediging. Daarnaast zijn normen en waarden uitgedragen door de gemeenschap en de vriendengroep van groot belang.

10. Positieve identiteit

Positieve identiteit gaat om hoe jeugdigen zichzelf zien in relatie tot de toekomst, eigenwaarde en gevoel van persoonlijke effectiviteit. Persoonlijke effectiviteit is de overtuiging dat je met je eigen gedrag persoonlijke doelen kan bereiken. Geloof in persoonlijke effectiviteit fungeert als een determinant voor motivatie, affect en gedrag. Hoe meer geloof in persoonlijke effectiviteit, hoe hoger de doelen zijn die mensen voor zichzelf stellen en hoe groter de motivatie is om deze doelen te bereiken.

Nuancering

Het jeugdbeleid baseert zich op wetenschappelijk onderzoek naar beschermende factoren en de effecten van interventies die zich richten om een positieve ontwikkeling van jeugd, de jeugd beschermt en een bijdrage levert aan een voorspoedige ontwikkeling. Deze factoren vragen wel wat nuancering. Niet alle factoren zullen voor alle jeugdigen direct bijdragen aan een positieve ontwikkeling en dit is niet voor alle jeugdigen hetzelfde.

Bijlage 4 Omschrijving rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partners

Sterke basis

- *Ouders:* zijn als opvoeders primair verantwoordelijk voor het creëren van een sterke basis voor jeugdigen (afhankelijk van de leeftijd van de jeugdige, is de jeugdige zelf ook verantwoordelijk!) en voor het (vroegtijdig) aan de bel trekken bij onderstaande instanties wanneer zij deze verantwoordelijkheid (tijdelijk) niet kunnen dragen en/of als hun kind meer ondersteuning nodig heeft. Ouders (maar ook jeugdigen zelf!) blijven op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de keuzes die ze maken.
  Het jeugdbeleid is er niet op gericht om de regie over te nemen van ouders, jeugdigen en gezinnen.
- *Sociale netwerk:* het gehele sociale netwerk van familie, vrienden, kennissen, buurtgenoten en andere personen in en rondom een gezin die veel invloed hebben op de jeugdigen. Het sociaal netwerk dient stabiliteit en continuïteit te bieden, bepaalde taken over te nemen en te signaleren bij mogelijk problemen.
- *School:* primair verantwoordelijk voor onderwijsprestaties, ouderbetrokkenheid, informatievoorziening aan ouders en leerlingen en passend onderwijs. We verwachten dat ze (als de belangrijkste vindplaats voor jeugdigen met een hulpvraag) gebruik maken van de sterke basis en vrij toegankelijke voorzieningen, vroegsignaleren en jeugdigen doorverwijzen (naar bijvoorbeeld huisarts, jeugdarts, Wegwijs+ en aanbieders lichte hulp, ondersteuning en zorg) als problemen bij jeugdigen te groot worden.
- *Kinderopvangorganisaties:* primair verantwoordelijk voor kwalitatieve kinderopvang, ouderbetrokkenheid, informatievoorziening aan ouders en doorstroom. We verwachten dat ze gebruik maken van de sterke basis en vrij toegankelijke voorzieningen, vroegsignaleren en kinderen doorverwijzen (naar bijvoorbeeld huisarts, jeugdarts, Wegwijs+ en aanbieders lichte hulp, ondersteuning en zorg) als problemen bij kinderen te groot worden.

- *Organisaties die een aanbod voor jeugdigen organiseren en jeugdverenigingen:* verschillende organisaties zoals bijvoorbeeld Huis73, MOVE, Plaza Cultura, HALT, de KinderVakantieWeek Helvoirt, Stichting Jeugd Aktief, Stichting Rozenoord, sportverenigingen, scoutingverenigingen (en nog veel meer!) die nauw betrokken zijn bij jeugdigen, activiteiten organiseren en gezamenlijk een breed en divers aanbod aanbieden. Wanneer zij problemen signaleren verwachten we dat ze dit bespreken met het gezin en overige betrokken partners.
- *Jeugd- en jongerencentra:* Jeugd- en jongerencentra zoals Elzenburg en d'n Inbreng hebben faciliteiten voor de brede doelgroep jeugdigen om samen te komen voor ontmoeting, activiteiten en het ontdekken en ontwikkelen van hun talenten. Elzenburg heeft jongerenwerkers in dienst en daarmee deskundige begeleiding.
- *Inrichting openbare ruimte:* de inrichting van de openbare ruimte is geen partner, maar wel heel bepalend voor de omgeving waarin jeugdigen zich bewegen. Hiermee wordt het geheel aan de omgeving bedoeld waarin jongeren zich bewegen, zoals plekken en voorzieningen waar jeugdigen elkaar kunnen ontmoeten.

- *Jongerenwerkers:* jongerenwerkers zoeken jeugdigen op vindplaatsen op, brengen jeugdoverlast in kaart en zijn verantwoordelijk voor een aanbod aan preventieve activiteiten. Staan in nauw contact met de ouders, scholen, gemeente, politie, boa's, de jeugd- en jongerencentra, wijkbewoners, instellingen en Wegwijs+.
- *Politie:* onderhoudt contact met jongeren, brengen overlast in kaart en zijn verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en hulpverlening aan hen die dit behoeven, daarnaast sporen zij strafbare feiten op. De politie deelt signalen van (dreigende) overlast of onveiligheid en schakelt hiertoe met partners in het jeugdnetwerk, zoals jongerenwerk, de gemeente en de boa's.
- *Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's):* boa's houden contact met jeugdigen, spreken jeugdigen aan en treden op tegen jeugdoverlast. Staan in nauw contact met de politie en het jongerenwerk.
- *Jeugdgezondheidszorg:* jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen volgen de fysieke, mentale, cognitieve en psychosociale ontwikkeling van jeugdigen, adviseert en verwijst zo nodig daar naar (lichtere en zwaardere) vormen van ondersteuning en hulp.

Preventie en vrij toegankelijke hulp

- *Wegwijs+:* biedt zelf lichte ondersteuning, verwijst door naar lichte vormen van ondersteuning en indiceert verschillende vormen van jeugdhulp. Wegwijs+ is de plek met de kennis en expertise die van belang is voor de ontwikkelingen van jeugdigen en het ondersteunen van ouders.
- *Huisartsen:* De huisarts bepaalt bij uiteenlopende problemen het vervolg, kan in de vorm van de praktijkondersteuner jeugd ggz zelf lichte vormen van ondersteuning bieden, doorverwijzen en indiceert verschillende vormen van jeugdhulp. Huisartsen dienen hun aanpak af te stemmen met ouders, school, Wegwijs+, jeugdartsen en andere bij de jeugdigen en het gezin betrokken partijen. We verwachten dat huisartsen ontwikkelingen en signalen delen met andere partners.
- *Aanbieders van (lichte) hulp, ondersteuning en zorg*, zoals bijvoorbeeld het Regionaal Trainingscentrum, Novadic Kentron, Ypse, Humanitas, GGD, Welzijn Vught, verloskundigenpraktijken en kraamzorg etc.) voeren lichtere en soms ook zwaardere vormen van ondersteuning uit en koppelen de resultaten terug naar de verwijzers.
- *Jeugdgezondheidszorg:* de jeugdgezondheidszorg biedt ook lichte (niet geïndiceerde) en collectieve vormen van ondersteuning, hulp en zorg aan.
- *Jongerenwerkers:* Jongerenwerkers bieden ook lichte (niet geïndiceerde) vormen van begeleiding aan. Zij zijn laagdrempelig bereikbaar voor jeugdigen, ouders, wijkbewoners en voor andere partners.

Jeugdhulp

- *Jeugdhulpaanbieders:* voeren de geïndiceerde jeugdhulp daadwerkelijk uit en zijn verantwoordelijk voor het behandelplan wat zij opgesteld hebben en de verdere ontwikkeling van de jeugdigen en het gezin. Koppelen terug naar verwijzers.

Gemeente Vught

De Gemeente Vught heeft zelf ook een rol in het geheel. De gemeente formuleert het jeugdbeleid, is regievoerder bij overlast en onveilige situaties, financiert en faciliteert voor een deel de sterke basis voor jeugdigen en een passend aanbod aan hulp en ondersteuning. Ook brengt de gemeente verschillende partijen bij elkaar en zet zij de lijnen uit. We hebben een belangrijke rol als partner én als aanjager in bestaande en nog nieuw te ontwikkelen initiatieven en activiteiten voor jeugdigen.

Bijlage 5 Samenwerking op jeugdgroepen in Vught

Onze doelen

- Meer preventieve inzet (op de (10) beschermende factoren[5])
- Meer verbinding tussen de jongeren (+ouders) en de overheid en in de wijken
- Meer ZICHT op jeugd en hun ontwikkelingen
- Vergroten van de weerbaarheid van jongeren
- Voorkomen van jeugdoverlast en criminaliteit (jonge aanwas)
- Vroegsignalering
- Betekenisvolle interventies waar nodig (repressie/perspectief), met oog voor het systeem (gezin).
- Een goed verbonden ketensamenwerking: effectieve inzet van mens en middelen
- Minder noodzakelijke politie-inzet door meldingen, meer actie en gesprek aan de voorkant tussen jeugd, wijk en partners

(Kern)partners

- Gemeente (Openbare orde en Veiligheid, Jeugd/Onderwijs, Welzijn, Wegwijs+, Leerplicht, Beheer Openbare Ruimte, etc.).
- Politie (wijk/jeugdagenten, operationeel expert wijkzorg, specialist)
- Welzijn Vught (jongerenwerk, wijkwerk)
- Halt
- Openbaar Ministerie
- Maurick College (middelbaar onderwijs)
- Overige zorg/strafpartners (o.a. Jeugdreclassering, Raad van de Kinderbescherming, Veilig Thuis)
- Jeugd- en jongerencentrum Elzenburg
- MOVE
- Woningcorporaties

Methodiek

We werken in Vught operationeel samen vanuit het 7 stappen model ‘aanpak problematische jeugdgroepen’ (zie bijlage). We gebruiken deze stappen als richtlijn om in een continu proces vanuit de juiste beeldvorming, de juiste (integrale) acties te kunnen bepalen en inzetten. We formuleren hoofddoelen en subdoelen, en koppelen daar gerichte acties aan. Op hoofdlijnen en knelpunten, informeren we de tactische tafel. We schalen op indien nodig. Jaarlijks maken we de balans op: wat werkt en wat moet beter?

Interventiemogelijkheden en uitwisseling

We leveren een (gezamenlijke) interventiemenukaart op, waardoor duidelijk wordt wat we van partijen kunnen verwachten (en wat niet). Informatie-uitwisseling borgen we waar nodig. We hebben aandacht voor de kwetsbare (informatie)positie van partners, specifiek het jongerenwerk.

Overlegstructuur

Om de (gezamenlijke) doelen zoals hierboven beschreven te halen is het noodzakelijk elkaar op structurele basis te zien, informatie en sentimenten uit te wisselen en integraal samen te werken. Nadere procesafspraken worden gemaakt voor een effectieve samenwerking.

[5] https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/Top-tien-positieve-ontwikkeling-jeugd_0.pdf

Operationeel Jeugdoverleg

Frequentie: 8x per jaar een overleg van 1,5 uur

Acties: Jeugdgroepen in beeld krijgen en waar nodig een integrale aanpak organiseren via de methodiek van het 7 stappen model (integraliteit leidt tot effectievere en preventieve inzet). Integraliteit op de aanpak van locatie-, groep- en individueel(gezins) niveau. Uitgangspunten vanuit de tactische en bestuurlijke tafel meenemen. Daarnaast inbreng naar tactische overleg inzake knelpunten in proces/organisatie en uitvoering (bijvoorbeeld prioritering, capaciteit, beleidsinitiatieven enzovoorts).

Kernteam

- Adviseur veiligheid gemeente Vught (regie/voorzitten))
- Ambulant jongerenwerker(s)
- Politie (jeugdagenten)
- Jeugdconsulent Wegwijs +
- Boa
- Elzenburg

2e schil

- Preventief jongerenwerk/wijkwerk
- Leerplicht
- Onderwijs
- Openbaar Ministerie
- Overige zorg/strafpartners: Halt, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdreclassering)
- Lokale partners (Elzenburg, MOVE)
- Kernteam tactisch overleg (voorzitter)
- Woningcorporaties

Tactisch Jeugdoverleg

Frequentie: 4x per jaar een overleg van 1,5 uur

Acties: Op tactisch niveau afwegingen maken en keuzes maken over de integrale inzet op jeugdgroepen (niet op casusniveau). Uitgangspuntenvertalen voor de operationele inzet. Beleidsontwikkeling op basis van trends en ontwikkelingen en de knelpunten en dilemma's inzake o.a. proces, prioritering, capaciteit en organisatie/beleid bespreken (inclusief borging).

Kernteam

- Adviseurs openbare orde en veiligheid (regie/voorzitten en notuleren)
- Beleidsadviseur Jeugd/Onderwijs
- Politie (operationeel expert wijkzorg)
- Manager Welzijn Vught
- Wegwijs + (coördinator)
- Manager Elzenburg

2e schil

- Openbaar Ministerie
- Overige zorg/strafpartners: Halt, Raad voor de Kinderbescherming, reclassering
- Kernteam Operationeel overleg
- Onderwijs
- Lokale partners (MOVE, Elzenburg)
- Woningcorporaties

Strategisch Jeugdoverleg (driehoek+)

Frequentie: bij noodzaak

Doel: Op bestuurlijk niveau uitgangspunten bepalen en afspraken maken over de aanpak. Opschaling loopt via de bestuurders en/of de (voorzitter van de) tactische tafel.

Driehoek plus

- Burgemeester van Vught
- Wethouder jeugd/zorg Vught
- Teamchef van de politie BT Meierij
- Gebiedsofficier Openbaar Ministerie
- Kernteam tactisch overleg (vertegenwoordigers)
- Evt. andere partners

Monitoring en evaluatie

We monitoren het verloop van de samenwerking en de effecten/resultaten. Zowel op operationeel als tactisch niveau wordt in het najaar jaarlijks geëvalueerd hoe de samenwerking (los van de inhoud) is verlopen en wat nodig is om deze te versterken. Er wordt één jaarverslag opgemaakt en vanuit de tactische tafel aangeboden aan de bestuurders.

Bijlage 6 Plan van aanpak jeugdparticipatie

Inleiding

Ervaringskennis en jeugdparticipatie

Jongerenparticipatie valt onder ervaringskennis. Ervaringskennis helpt professionals en beleidsmakers om hun werk en beleid te verbeteren. Zo kunnen ze beter aansluiten bij de wensen en behoeften van jeugdigen. Ook kunnen jeugdigen meedenken en praten over onderwerpen die hen aangaan: jeugdparticipatie. Dat draagt bij aan een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Ook zien en beleven jeugdigen de maatschappij op eigen wijze en hebben zij creatieve ideeën.

Wettelijke verplichting

Kinderen en jongeren hebben het recht om mee te praten over onderwerpen die hun leven aangaan. Dit staat in artikel 12 in het VN-Verdrag van de Rechten van het Kind. Dit artikel wordt het minst nageleefd van alle artikelen in de meer dan 190 landen waarin dit verdrag van kracht is. Structurele en gelijkwaardige samenwerking tussen besluitvormers en jeugdigen is nog niet vanzelfsprekend.

Aansluiting op het beleid

Op 13 juli 2023 is de motie 'kinderen en jongeren betrekken in de politiek' unaniem aangenomen in de gemeenteraad van de gemeente Vught. Ook valt jeugdparticipatie onder de tien beschermende factoren die het NJi heeft opgesteld (kansen voor betrokkenheid) en is jeugdparticipatie binnen het thema 'sociaal gedrag' een van de thema's waar de gemeente Vught op in wil zetten binnen het preventief jeugdbeleid.

De rol van gemeenten bij jeugdparticipatie

Jeugdigen vormen de toekomst van een gemeente. Volgens het NJi luister je met jeugdparticipatie naar jeugdigen, geef je hen een stem en werk je samen aan duurzame oplossingen. Gemeenten hebben een belangrijke rol om jeugdigen te betrekken bij de samenleving. Als besluitvormers en jeugdigen het beleid samen vormgeven, worden oplossingen innovatiever en duurzamer en voelt iedereen zich nu én later betrokken. Het zorgt ervoor dat beleid van een gemeente beter aansluit bij de leefwereld van jeugdigen. Als jeugdigen kunnen meebeslissen erkent dit een van de meest basale behoeften van kinderen: inspraak en invloed uitoefenen. Het is volgens het NJi een essentieel onderdeel van positieve ontwikkeling waarin de gemeente een rol kan spelen.

Relevante vragen

Welke vragen zijn relevant?

Als je als gemeente aan de slag wil met jeugdparticipatie zijn er verschillende vragen die eerst beantwoord moeten worden. Wat is er in het verleden gedaan aan jeugdparticipatie? Hoe bereik je jeugdigen het best? Welke vormen van jeugdparticipatie passen het beste bij Vught? Over welke leeftijden gaat jeugdparticipatie? Hier proberen we antwoord op te geven. Dit doen we op basis van eigen ervaringen en de handreiking duurzame jongerenparticipatie van NJi

Wat is er in het verleden gedaan aan jeugdparticipatie?

Zoals in de motie gezegd zijn er in het verleden diverse pogingen ondernomen om jeugdparticipatie een plek te geven in Vught en om jeugdigen te betrekken bij de politiek en maatschappelijke onderwerpen. Jeugdigen worden sowieso reeds betrokken bij voor hen actueel en relevant beleid. In 2022 en 2023 zijn jeugdigen onder andere betrokken bij de Omgevingsvisie en het preventief jeugdbeleid. Ook hebben jeugdigen met elkaar in een jongerentalentenprogramma (14 tot en met 21 jaar) nagedacht over verschillende thema's en is een symposium georganiseerd. In de KinderDenkTank van Huis73 leggen we kinderen (6 tot en met 12 jaar) uit wat een gemeente doet en hebben jeugdigen meegedacht over voor de jeugdigen én gemeente interessante thema's. Een aantal jaar geleden hebben tevens pizza-overleggen en jongerenraden plaatsgevonden.

Ook onze partners zijn reeds bezig met jeugdparticipatie. Ambulant jongerenwerkers gaan de straat op en vragen jongeren hoe ze tegen actuele ontwikkelingen aankijken en koppelen dit waar nodig terug. Het jongerenwerk organiseert samen met jongeren activiteiten waar de jongeren behoefte aan hebben. Vaak bij Elzenburg. Ook scholen en kinderopvangorganisaties proberen jongeren te betrekken. Daar hebben zij hun eigen methodes voor. Huis73 werkt veel samen met jeugdigen en organiseert kinderdenktanks. MOVE en Plaza Cultura bepalen hun aanbod aan de hand van de behoeften van jeugdigen. Jeugdzorginstellingen werken met cliëntenraden.

Hoe bereik je jeugdigen het best?

Het NJi stelt dat 'de jongere' niet bestaat. Te vaak worden dezelfde jongeren betrokken bij inspraak op gemeentelijk niveau. Geadviseerd wordt om jongereninspraak inclusief te maken. Plaats jongeren niet meteen in hokjes van 'actief' en 'moeilijk bereikbaar'. Het is belangrijk om verschillende jongeren te spreken om verschillende behoeften te begrijpen. Zoek dus juist ook jongeren op die normaal niet worden bereikt of actief meepraten in de gemeente. En werk samen met maatschappelijke organisaties. Gebruik bestaande organisaties (Jongerenwerk, Elzenburg, MOVE, Huis73, Plaza Cultura, onderwijs, kinderopvang, Wegwijs+, sportverenigingen) om zoveel mogelijk diverse jongeren te bereiken. Het advies is om naar allerlei plekken in de gemeente te gaan waar ze aanwezig zijn, zowel online als offline.

Daarnaast werkt kruisbestuiving het best om jeugdigen te bereiken. De jeugd beïnvloed elkaar. Laat jeugdigen elkaar enthousiasmeren en ondersteunen. Vraag met wie ze verbonden zijn zodat zij hun eigen netwerk kunnen inschakelen. Andersom kan dat natuurlijk ook: eerst bepalen welke hulpvragen de gemeente heeft en dan kijken welke jongeren daarover mee kunnen en willen denken. De keuze voor de onderwerpen hebben ook invloed op hoe je de jongeren betrekt in het proces. Sommige jongeren vinden het leuk om mee te denken en willen zo vroeg mogelijk het proces meebepalen. Anderen gaan liever aan de slag en willen iets doen.

Welke vormen van jeugdparticipatie zijn er?

Verschillende gemeenten in Nederland werken met jeugdparticipatie. Het wordt aangeraden om jeugdparticipatie te koppelen aan de maatschappelijke diensttijd (MDT). Dit is een intensievere variant op de maatschappelijk stage. In de motie zijn voorbeelden in 's-Hertogenbosch en Gemert-Bakel genoemd. Wat we nu sowieso al doen is jeugdigen betrekken bij beleid wat voor hen actueel en relevant is. Dit is niet geformaliseerd, verschillende gemeenten hebben dit wel gedaan. De meest gebruikte vormen in Nederland zijn via jongerenraden of jongerenambassadeurs[6]:

- Een jongerenraad is een groep jongeren die zich vrijwillig inzet voor de belangen van hun leeftijdsgenoten in de gemeente. Deze raden zijn vaak opgericht door gemeenten en bestaan uit jongeren tussen 12 en 25 jaar oud. Het doel van een jongerenraad is de lokale stem van jongeren te laten horen. En hen te betrekken bij beleid dat hen aangaat. Een jongerenraad adviseert de gemeente gevraagd en ongevraagd over allerlei thema's die actueel zijn. Ook is een jongerenraad een middel om jongeren meer inspraak te geven in de beslissingen van de gemeente. Meer informatie over een jongerenraad via: https://www.nji.nl/ervaringskennis/jongerenraden-bij-gemeenten
- Jongerenambassadeurs weten wat jongeren bezig houdt, zijn jongerenexpert en zorgen ervoor dat er niet over maar mét jongeren wordt gepraat. Ze zijn vaak tussen 12 en 30 jaar oud en hebben trainingen gevolgd om dit werk te kunnen doen. De meeste gemeenten die werken met jongerenambassadeurs hebben meerdere jongerenambassadeurs aan zich gebonden. Meer informatie over jongerenambassadeurs via: https://www.nji.nl/ervaringskennis/waar-kun-jij-je-stem-laten-horen/jongerenambassadeurs

Zit de jeugd in Vught op jeugdparticipatie te wachten?

In schooljaar 2021/2022 is er een uitvraag gedaan door een jongerenambassadeur vanuit de MDT. Er is een enquête afgenomen onder 350 jongeren van het Maurick College. Uit die enquête bleek dat er

[6] Er zijn verschillende termen voor ongeveer hetzelfde principe. We kiezen er nu voor om alleen de jongerenraden en jongerenambassadeurs te benoemen, wetende dat er ook andere vormen of soortgelijke vormen met andere namen zijn.

animo is onder jongeren om te participeren. Van de 350 jongeren gaven 90 jongeren aan mee te willen denken over de besluitvorming in Vught. Uit deze enquête bleek ook dat eerdere pogingen zijn gestrand omdat jongeren onvoldoende bereikt en vastgehouden werden om te participeren.

Over welke leeftijden gaat jeugdparticipatie?

Het jeugdbeleid gaat over alle jeugdigen tot en met 27 jaar. Dit is een brede doelgroep met verschillende leeftijdscategorieën. Het is zaak om de juiste aanpak te hanteren bij de verschillende leeftijdscategorieën. Elke leeftijdscategorie vergt immers een andere, specifieke aanpak. Verschillende leeftijdscategorieën kunnen op verschillende wijzen van meerwaarde zijn bij jeugdparticipatie. Op dit moment is nog niet afgebakend op welke leeftijden de gemeente zich richt bij jeugdparticipatie. Dit dient nog inzichtelijk gemaakt te worden.

Wat gaan we doen?

Zoals gezegd zijn er in het verleden diverse pogingen ondernomen om jeugdparticipatie een plek te geven in Vught. Op basis van bovenstaande is het onduidelijk welke vorm van jeugdparticipatie het beste bij Vught past. Daarom zijn we momenteel bezig om dit uit te zoeken én hoe we dit goed kunnen bestendigen. Dit doen we op de volgende manieren:

- we zijn met jeugd en jongeren in gesprek over welke vormen van jeugdparticipatie het beste zouden passen in Vught en of zij hier een rol voor zichzelf weggelegd zien;
- we zijn in gesprek met gemeentelijke partners om input mee te geven en te verkennen wie er welke rol kan spelen;
- we zijn met andere gemeenten in gesprek hoe we jeugdparticipatie bestuurlijk, ambtelijk, organisatorisch, financieel en duurzaam kunnen bestendigen;
- we raadplegen externe partijen die zich gespecialiseerd hebben in jeugdparticipatie.

Uiterlijk Q1 2024 volgt een raadsinformatiebrief met de bevindingen en het vervolg rondom jeugdparticipatie. Het streven is om bij de Model European Parliament (MEP) jeugdconferentie die in april wordt gehouden in de gemeente Vught de aftrap te geven aan jeugdparticipatie. Hiermee hopen we uitvoering te geven aan de aangenomen motie.

Bijlage 7 Advies van de Adviesraad Sociaal Domein

Aan: De gemeente Vught
Van: Adviesraad Sociaal Domein
CC:
Datum: 18 september2023
Betreft: Gevraagd advies voor de notitie Visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027 "Ït takes a village to raise a child".

Inleiding/aanleiding

In het document Visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027, werkt de gemeente Vught de startnotitie Visie op preventief jeugdbeleid 2023-2027 verder uit en beschrijft het haar visie op het preventief jeugdbeleid. Dit jeugdbeleid is in de komende jaren leidend voor alle jeugd tot en met 27 jaar en hun ouders.

Probleemstelling

Met datgene wat beschreven staat in de notitie Visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027, krijgen jeugdigen in de gemeente Vught daarmee gelijke kansen, kunnen zij zichzelf ontwikkelen, leven zij gezond, mogen zij zichzelf zijn en groeien zij op een prettige en veilige manier op?

Onderzoeksmethode/ wijze van aanpak

De notitie Visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027 is bestudeerd plus de bijlagen, te weten:

1. Startnotitie Visie op preventief jeugdbeleid 2023-2027,
2. Participatieplan Visie op preventief jeugdbeleid,
3. De 10 beschermde factoren,
4. Omschrijving rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partners,
5. Samenwerking op jeugdgroepen in Vught,
6. Eerste verkenning jeugdparticipatie.

Daarnaast zijn verslagen van de participatiebijeenkomsten 1 (1 februari 2023) en 2 (19 april 2023) nogmaals uitgebreid bezien. Bij de genoemde bijeenkomsten zijn leden van de ASD aanwezig geweest. Bij de eerste bijeenkomst als waarnemer en bij de tweede als deelnemer.

Dit preventief jeugdbeleid richt zich op het inrichten van een sterke basis voor alle jongeren in Vught op alle leefgebieden. De notitie beschrijft via de participatietrajecten vooral het lokale aspect in Vught. Jeugd gedraagt zich minder naar gemeentegrenzen en is heden ten dage behoorlijk mobiel zowel fysiek als op het internet. Daarom is ook andere meer regionale en landelijke informatie geraadpleegd, bijvoorbeeld over armoede, voortijdig schoolverlaten en eenzaamheid.

De notitie bakent het preventief jeugdbeleid af door aan te geven dat dit niet gaat om onderwijs en kinderopvang, niet over zware jeugdhulp of gezondheidsbeleid of armoedebeleid, maar preventie heeft wel met deze onderwerpen een directe dan wel indirecte relatie. Daarom wordt door ons bijvoorbeeld ook de lokale educatieve agenda bestudeerd en jaarverslag leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) 2021-2022.

Bevindingen

Vooraf dient opgemerkt te worden dat het participatietraject dat doorlopen is door de gemeente Vught om deze notitie te realiseren lof verdient. Alle geledingen die ook maar iets met jeugd te maken hebben in Vught, zijn uitgenodigd om hun stem te laten horen bij de participatiebijeenkomsten voor deze notitie.

Een kanttekening bij deze aanpak is de volgende. Een enigszins andere aanpak was misschien waardevoller geweest. Als naast de deelnemers van het genoemde participatietraject ook meer deelnemers van het (regionale) jeugdvangnet uitgenodigd en aanwezig waren (jeugdbescherming, leerplicht, RMC, Raad voor de Kinderbescherming e.d.) bij het participatietraject, had deze notitie wellicht een scherper beeld over preventie op kunnen leveren en was de samenhang beter zichtbaar geworden. Deze deelnemers hebben vanuit hun curatieve aanpak in veel gevallen een goed beeld waar het in de preventieve aanpak aan ontbroken heeft.

De nadruk van het preventieve jeugdbeleid richt zich in de notitie vooral op het inrichten van een sterke basis voor alle jongeren op alle leefgebieden (thuis, onderwijs en vrije tijd). Als de basis goed is hebben ouders en jeugdigen volgens de notitie handvatten om zichzelf te ontwikkelen. Een basis waar ook voldoende aandacht is voor preventie en lichte collectieve ondersteuning. Als er meer specifieke jeugdhulp noodzakelijk is wordt deze ingezet uit het Regionaal Beleidsplan jeugdhulp (zoals ander beleid genoemd buiten beschouwing blijft in deze notitie; zie laatste alinea van dit advies onder Onderzoeksmethode/ wijze van aanpak).

De basis in Vught is sterk en het aanbod aan preventie en vrij toegankelijke voorzieningen is volgens de notitie toereikend. Deze vaststelling roept wel de vraag op waarop dit gebaseerd is. De lezer vindt niet terug waar dit op gebaseerd is.

In deze notitie wordt alleen voornamelijk lokaal gekeken en jeugd gaat elke dag veel verder dan de gemeentegrenzen en komt regionaal met verschillende organisaties en instellingen in contact.

Voor de wijze waarop de basis verder versterkt kan worden geeft de notitie een aantal manieren aan. Deze zijn in gevallen (te) algemeen geformuleerd en daarmee te vrijblijvend. De tekst van de notitie laat veel van deze algemeenheden zien waarbij onduidelijk is wat bedoeld wordt of hoe men tot een stelling komt.

Een voorbeeld uit de tekst.
"(sommige) jeugdigen weten het bestaande aanbod in Vught onvoldoende te vinden en te bereiken en (sommigen) partners weten jeugdigen nog onvoldoende te bereiken. We wisselen goede ideeën uit hoe we met name kwetsbare jeugdigen beter kunnen bereiken"(6e streepje blz. 7). De vraag komt hierbij in beeld of dit nog bedacht moet worden of wanneer doen we dat ? Daarbij moet niet vergeten worden dat dit gehele preventieve jeugdbeleid ingericht wordt om de jeugd een zo goed mogelijke toekomst te bieden en te voorkomen dat de meer kwetsbare jongeren tussen de bekende "wal en schip" belanden. Met zo'n algemene vrijblijvende formuleringen in de tekst wordt deze jongeren weinig geboden.
Zo zijn er meer voorbeelden te noemen, bijvoorbeeld: "extra inzet op (kwetsbare) jeugdigen, gezinnen en potentiële risico's (8e streepje blz. 7). De vraag is ook hier weer wat houdt deze inzet in ?

Daarnaast wordt de Vughtse jeugdaanpak via een model weergegeven alwaar tevens de 10 beschermde factoren van het Nederlands Jeugdinstituut bij worden weergegeven. Deze factoren vragen wel nuancering. Bijvoorbeeld "Bij erkenning en waardering van positief gedrag" zal het gedrag bij de een niet, minder of meer positief ervaren worden dan bij de ander.

Met de jeugd gaat het in Vught volgens de notitie over het algemeen goed. Daarbij is het belangrijk te realiseren dat dit niet voor alle jeugdigen geldt. Zoals uit landelijke en regionale cijfers duidelijk wordt zijn er bijvoorbeeld thuiszitters, is er een grote voortijdige onwenselijke uitstroom uit het MBO en is er onder jeugdigen armoede en eenzaamheid. Hoe groot deze groepen zijn, kan niet aangegeven worden maar dat zij er zijn is zeker. Voor deze kwetsbare groep dient met nadruk extra inzet te zijn.

In de notitie wordt de aandacht gericht op 4 thema's die vanuit het participatietraject het meest actueel zijn en die volgens ouders, jeugdigen en belangrijkste partners het meest van belang zijn. Bij deze thema's

wordt in de notitie aangegeven wat volgens de notitie bereikt wil worden en wat daarvoor gedaan gaat worden.

Thema 1 Middelen gebruik.

De inzet die hierbij geboden wordt lijkt ons de juiste te zijn, al zal deze inzet wel de weg van de "lange adem" worden.

Thema 2 Mentale problematiek.

Hier wordt een goede inzet verwoord, maar ook op onderdelen in het algemeen oplossingen geboden waarbij men zich afvraagt: "Dat klinkt interessant maar hoe realiseer je dit ?" Een voorbeeld uit de tekst: "jeugdigen zo vroeg mogelijk bewust maken van risico's van mentale problematiek" (1e streepje 1e alinea blz. 10). Het onderwerp is bij veel volwassenen niet gemakkelijk onder de aandacht te brengen en zeker niet bij jongeren. Een vraag die hierbij met nadruk in beeld komt is op welke wijze wil je dit structureel bij jongeren doen ?

Wij vinden dit onderwerp van het grootste belang met name door de invloed die de coronaperiode hierbij op de jeugd heeft gehad en vragen hiervoor met nadruk aandacht.

Thema 3 Sociaal gedrag.

Het merendeel van de jeugd zal de trajecten hierbij wel weten te vinden. Hier zou naar onze smaak meer aandacht aan eenzaamheid onder jongeren besteed moeten worden (ook onder invloed van de coronaperiode) . Hierbij wordt te gemakkelijk gedacht aan bijvoorbeeld het verenigingsleven en ontmoetingsplaatsen vorm geven. Eenzaamheid is daarvoor een te complex probleem waarbij veel (ook individuele) inzet gedaan moet worden om uiteindelijk resultaat te bereiken.
Ook armoede zou hierbij meer aandacht moeten krijgen, daar armoede en sociale uitsluiting vaak onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Thema 4 Rol van ouders.

Bij dit thema lijkt ons dat de juiste activiteiten voortgezet worden of toegevoegd, waarbij toch weer de formulering vragen oproept: "stimuleren van ouderbetrokkenheid op alle terreinen". Klinkt als zinsnede mooi, maar bijvoorbeeld alleen al de ouderavond in het onderwijs laat alleen die ouders zien die echt geïnteresseerd zijn. Zou dit bij andere onderwerpen zoveel anders zijn ?
Ook lijkt het dat niet alleen de acties preventief gericht zijn: (9e streepje blz. 13): "bij signalen van overlast of criminaliteit/onveiligheid door hun kinderen, worden ouders tijdig betrokken….".

Monitoring.

In deze notitie wordt een diversiteit aan deels algemene acties genoemd en voor een deel uitgevoerd door of via verschillende instellingen en organisaties. Het lijkt ons een flinke klus om hierbij een juiste monitor op te zetten zodat duidelijk wordt wat de resultaten zijn van de notitie Visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027 "Ït takes a village to raise a child". Niet in de laatste plaats omdat in verschillende gevallen onduidelijk is op welke wijze de acties worden uitgevoerd.

Financieel.

Bij het financieel deel valt op dat bepaalde acties (jeugdparticipatie, doorontwikkeling e.d.) geen financiële dekking hebben. Het zou goed zijn dat daarvoor middelen beschikbaar komen.

Conclusies en aanbevelingen

- Het participatietraject dat doorlopen is door de gemeente Vught om deze notitie te realiseren verdient waardering. Alle geledingen die ook maar iets met jeugd te maken hebben in Vught, zijn uitgenodigd om hun stem te laten horen bij de participatiebijeenkomsten voor deze notitie.
- Als naast deelnemers van het participatietraject ook meer deelnemers van het (regionale) jeugdvang-

net aanwezig waren bij het participatietraject (jeugdbescherming, leerplicht, RMC, Raad voor de Kinderbescherming e.d.), had de notitie een scherper beeld kunnen krijgen en was de samenhang beter zichtbaar kunnen worden. Deze deelnemers hebben vanuit hun curatieve aanpak in veel gevallen een goed beeld waar het in de preventieve aanpak aan ontbroken heeft.

- De notitie richt zich via de participatietrajecten vooral op het lokale aspect in Vught. Jeugd gedraagt zich minder naar gemeentegrenzen en is heden ten dage behoorlijk mobiel zowel fysiek als op het internet. Het is daarom van belang met betrekking tot de jeugd goede regionale samenwerking en contacten te onderhouden met instellingen en organisaties.
- n de notitie worden verschillende aanbevelingen en acties opgenomen die algemeen geformuleerd zijn. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid in wat we van de acties en aanbevelingen mogen verwachten. Deze acties en formuleringen zouden daarom meer SMART geformuleerd moeten worden.
- In de notitie lijkt door de keuze van thematiek de aandacht voor de meer kwetsbare jeugd minder aanwezig te zijn. We pleiten er daarom voor die jongeren die het betreft - bijvoorbeeld onder invloed van eenzaamheid of armoede versterkt door de coronaperiode - meer aandacht in deze notitie te geven.
- In deze notitie is een diversiteit aan acties genoemd en uitgevoerd door of via verschillende instellingen en organisaties. Om de resultaten op een voldoende wijze in beeld te brengen dient er een uniforme methodiek voor de monitor gehanteerd te worden zodat de resultaten periodiek goed duidelijk worden. Wij als ASD ontvangen deze resultaten graag op ijkmomenten.
- Bij het financieel deel valt op dat bepaalde acties (jeugdparticipatie, doorontwikkeling JOP's e.d.) geen financiële dekking hebben. Graag daarvoor middelen beschikbaar stellen.

Uw reactie op dit advies stellen wij zeer op prijs.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Vught,

Naam
René van Vugt
voorzitter ASD Vught

Bijlage 8 Reactie op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein

Geachte leden,

Allereerst willen we u bedanken voor de snelle advisering over de visie op preventief jeugdbeleid gemeente Vught 2023-2027. Wij zijn blij dat u een gedegen advies heeft uitgebracht waar we ons voordeel mee doen.

Reactie op uw advies

Uw advies valt uiteen in verschillende delen. In grote lijnen constateren wij dat u kunt instemmen met de beschreven aanpak en de focus op de genoemde vier thema's. Daar zijn we blij om. Hieronder gaan wij in op uw conclusies en aanbevelingen, zodat u een beeld krijgt hoe wij omgaan met uw inbreng. Uiteraard sturen wij de bijgestelde notitie als bijlage mee.

1. Wij stellen het op prijs dat u uw waardering uitspreekt voor het doorlopen participatietraject. Zoals in het notitie benoemd zijn deze opbrengsten erg waardevol voor de gemeente Vught en zijn we trots op de wijze van participatie van alle betrokkenen.

2. Het college heeft voorafgaand aan de het participatietraject een participatieplan vastgesteld. Ook 'curatieve' partners zijn uitgenodigd bij de twee bijeenkomsten zoals de jeugdbescherming, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, Politie en Halt. Leerplicht en RMC zijn bevraagd binnen bestaande overleggen in het kader van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

3. Het is een feit dat jeugdigen zich niet gedragen volgens gemeentegrenzen. Uw aanbeveling om goede regionale samenwerkingen en contacten te onderhouden met instellingen en organisaties is een terechte. Dit doen we al op meerdere vlakken, maar komt op dit moment onvoldoende tot zijn recht in de notitie. De notitie is aangepast.

4. U geeft aan dat u vindt dat aanbevelingen en acties algemeen geformuleerd zijn. Een aantal acties zijn actiever en meer SMART beschreven. Overigens merken wij op dat dit een visie document is, een kader voor beleid. De focus ligt meer op visie dan op de acties. Een voorbeeld van een passage die aangescherpt is: (sommige) jeugdigen weten het bestaande aanbod in Vught onvoldoende te vinden en (sommige) partners weten jeugdigen nog onvoldoende te bereiken. We wisselen in bestaande overlegvormen (onder andere in het operationeel jeugdoverleg, Lokaal Educatieve Agenda, netwerk-bijeenkomsten jeugd, kerngroep bestaanszekerheid, reguliere contacten met partners etc.) goede ideeën met elkaar uit hoe we met name kwetsbare jeugdigen beter kunnen bereiken. We faciliteren subsidiepartners zodat zij meer in kunnen zetten op bekendheid van het aanbod aan lichte hulp, ondersteuning en zorg. We verbinden aanbieders met verwijzers. In de bijgestelde notitie vindt u de overige aanscherpingen;

5. Dit beleid zet inderdaad uitgebreid in op alle jeugdigen in Vught, maar wel nadrukkelijk met extra inzet op kwetsbare jeugdigen. Dit staat ook meerdere keren beschreven in de visie en komt ook terug bij 'wat doen we en wat gaan we doen'. Wel is hier nogmaals kritisch naar gekeken en zijn er aanpassingen doorgevoerd. Een voorbeeld van een passage die concreter is gemaakt: in de opdracht- en subsidieverlening voor 2024 en verder en in de dienstverlening van Wegwijs+ is nadrukkelijk extra aandacht en inzet op (kwetsbare) jeugdigen, gezinnen en potentiële risico's. Waar nodig zetten we extra vormen van ondersteuning in. In de bijgestelde notitie vindt u de overige aanscherpingen.

6. De wijze van monitoring is in de visie omschreven. De belangrijkste uitgangspunten en acties worden verwerkt in de opdracht- en subsidieverlening met onze partners. Bestuurlijk en ambtelijk sturen we hier op, ook door middel van cijfers. De gemeente zal terugkoppelen aan de ASD.

7. De ambities op het gebied van jeugdigen voor de beleidsperiode 2023-2027 zijn hoog, maar realistisch. Bij een ambitieuze visie horen ook de benodigde financiële middelen om deze ambities te kunnen realiseren, de gewenste effecten en doelen te bereiken en ontwikkelingen in gang te zetten. Vooruitlopend op deze visie is reeds geïnvesteerd in de jeugdaanpak, professionalisering van het netwerk en op diverse reeds benoemde acties. Ook is binnen bestaande budgetten gekeken wat de mogelijkheden zijn om nieuwe acties uit te voeren. We verwachten dat we met de bestaande middelen uit de voeten kunnen om de visie uit te voeren. Het kan zijn dat we bij de uitvoering van het jeugdbeleid extra middelen nodig hebben. Deze extra middelen zullen dan in de P&C cyclus worden aangevraagd.

Volgens de planning zal de visie op preventief jeugdbeleid behandeld worden in de gemeenteraad van 21 december 2023. Voorafgaand daaraan wordt de notitie besproken in de commissievergadering op 7 december 2023.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris,	de burgemeester,
W.F.F. Keijzers	R.J. van de Mortel